

ne priklausoma lietuva

SENIASIAUS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR 3 (1182), *** XXIX-METAI *** 1970 - JANVIER-JANUARY-SAUSIS - 21 d. ***

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

LAPORTE

BOURASSA

WAGNER

Quebec'o provincijos liberalų partijos kandidatai į partijos vadus. Praeitą savaitę įvykusioje liberalų partijos konvencijoje, Quebec'e, didžiama balsų (per pirmus balsavimus) išrinktas vadu Robert Bourassa, 36 m. amžiaus ekonomistas.

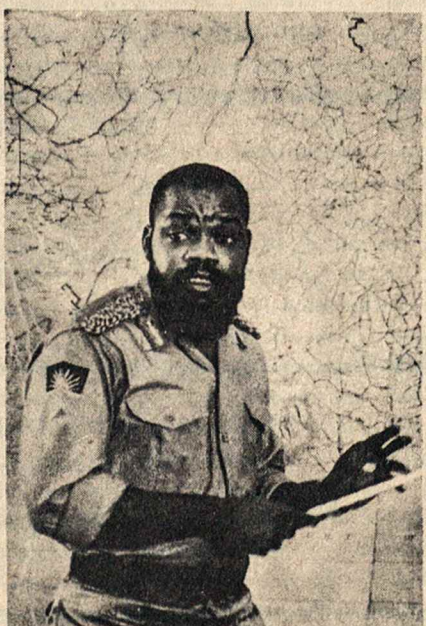
*** **

KARO VEIKSMAI BIAFROJE PASIBAIGĖ

Devyni metai ir trys mėnesiai praėjo nuo to laiko, kai britai suteikė Nigerijai nepriklausomybę. Tuo metu atrodė, jog tai būsimi viena iš pavyzdgingiausių Afrikos valstybių. 55 milijonams gyventojų tuomet vadovavo daug žadan-
tis ministras pirmininkas Sir Abubakar Tafawa Balewa. Tačiau ilgainiui, tarp gentinės dėl valdžios varžybos ėmė vis aštriau reikštis. Vėliau pats Balewa buvo sukilėlių nužudytas/1966/, tačiau, valdžią, bent trumpam, išgelbėjo ir tvarką atstatė generolas Aguiyi-Ironsi. Trumpam, nes ir jis pats po 5 mėn. buvo nužudytas ir valdžią atiteko, sąmokslui vadovavusiam, pulkininkui Yakubu Gowon. Tūkstančiai Ibo genties žmonių buvo išžudyti to sukilimo metu, o likusieji pasitraukė į savo gimtąją Nigerijos dalį - Biafrą. Tosios teritorijos gubernatorius, pulkininkas C. Odumegwu Ojukwu, negalėdamas su centrine valdžia susitarti savųjų žmonių saugumo klausimais, 1967 metais gegužės mėn. 30 d. paskelbė Biafrą nepriklausoma valstybe. Taip ir gimė naujoji Biafra, su apytikriai 12 milijonų gyventojų 30,000 kvadratinį mylių plote. Tačiau neilgam, nestais pačiais metais, liepos mėn. Nigerija pradėjo, taip vadinamą, trumpą civilinį karą, savųjų žemių prisijungimui. Tai užtruko net du su puse metų, kainavo apie 1 milijoną dolerių ir apie 2 milijonus žmonių aukų. Tikrumoje, biferiečiai, būdami pažangesni už savo užpuolėjus, būtų galėję dar ilgokai kovoti, jei britų ir sovietų pagalba anai pusei nebūtų persvėrus karinį balansą. Stoka maisto, vaistų, ginklų ir kitų būtiniausiai reikalingų karui vesti gėrybių, kad ir labai užsispyrusią tautą - privertė sukapituliuoti. Prisiminus, kad šis karas kilo dėl savųjų žmonių saugumo, karinė pergalė Nigerijai naudos neatnešė. Nugalėtojai bus priversti užtikrinti tam tikrų laisvių nugalėtiesiems, jei ne, tai susidurs su partizaniniais neramumais, nes per du su puse metų lietas kraujas bus biferiečiai tik dar labiau sujungę.

Maj. Gen. Yakubu Gowon

Pulk. Odumegwu Ojukwu

PASISEKUSI AGNEW KELIONĖ

JAV vice-prezidentas Spiro T. Agnew praleido tris savaites lankydamas vieną Azijos valstybę. Stebėtojų tvirtinimu, kelionė laikytina pasisekusia, nes jis visur buvo sutiktas be didesnių incidentų, ypač jei palyginsime ją su Nixon'o kelione Eisenhower'io prezidentavimo metu.

Spiro T. Agnew su žmona Azijoje.

tes lankydamas vieną Azijos valstybę. Stebėtojų tvirtinimu, kelionė laikytina pasisekusia, nes jis visur buvo sutiktas be didesnių incidentų, ypač jei palyginsime ją su Nixon'o kelione Eisenhower'io prezidentavimo metu.

MATUOSIME METRAIS, KILOMETRAIS IR LITRAIS

Šiuo metu virš 110 kraštų naudojasi metrine sistema. Net patys britai jau atsisako inčijų, svarų ir kvortų. Praeitą savaitę Kanados valdžia pareiškė, kad netrukus ir Kanadoje bus įvesta metrinė sistema. Nebus tai daroma prievartos būdu, tačiau pramotoma, jog šalia dabartinių matavimų vienetų gali prisieiti žymėti ir metrinis matas. Ilgainiui tikimasi ir visiško pakeitimo. Suprantama, toks pakeitimas kaštuos, tačiau, ilgalaikė nauda yra visai neabejotina.

SIŪLO 100 MILIJONŲ DOLERIŲ UŽ BELAISVIUS

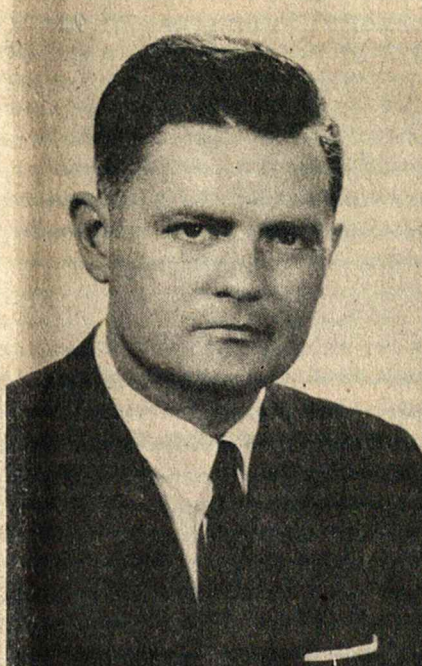
Vienas iš didžiausių Texas turtuolių, bilionierius H. Ross Perot pasiuntė telegramą šiaurės Vietnamo premjerui Pham Van Dong, kurioje jis siūlo 100 milijonų dolerių už amerikiečių belaisvių paleidimą. Jei tokia forma nebūtų priimtina, jis siūlo bent padengti visas belaisvių stovykloje susidarančias išlaidas ir už lygiai tokią pačią sumą pristatyti maisto, vaistų, rūbų ir kt. patams šiaurės vietnamiečiams. Įdomu, kaip į tai reaguos šiaurės Vietnamas?

H. Ross Perot

NEJAUGI PILL PASIEKĖ SOVIETIJĄ?

Prieš penketą metų sovietai gyrėsi 1970 metais paaugsią iki 250 milijonų gyventojų. Iš visko atrodo, kad jie tik vos vos perlipės 240 milijonų ribą. Partija yra susirūpinusi, nes ima rimtai jaustis darbo jėgos trūkumas. Tvirtinama, kad vien tik Rusijos respublikoje trūksta apie 1 milijono darbininkų. Tikrumoje, labiausiai atsilikusiose respublikose prieauglis yra pusėtinas - 36 per 1000 gyventojų, tačiau, pažangesnėse yra vos 14 per 1000 gyventojų. Bet čia glūdi visa rusų baimė, nes prisibijoma, kad per sekantį gyventojų surašymą paaiškės, jog rusai jau yra atsidūrę mažumoje. Mes, žinoma, to jiems nuoširdžiausiai ir linkime.

Ing. V. Adamkus

ADAMKUS PASKIRTAS SVARBIOM PAREIGOM

WASHINGTONAS. — Šausio 5 d. Washingtono buvo prisaukintas Valdas V. Adamkus Jungtinių Amerikos Valstybių komisieriaus specialiu asistentu prie federalinės vandens teršimo kontrolės administracijos. Jo postas priklauso tiesiog vidaus reikalų sekretoriaus žiniai. Nuolatinė būstinė Washingtone. Darbo metu važinėja su skirtame regione, tikrindamas vandens užteršimo kontrolės darbą. Kontrolės regionas apima vidurio Amerikos 11 valstijų.

IEŠKOS NOJAUS ARKOS

LOS ANGELES. — Jau ne pirmą kartą ruošiamasi ekspedicijai į Ararato kalną Turki-
joje Nojaus arkos ieškoti. Search Foundation finansuojama ekspedicija nori ištirti, ar tikrai seniau rasti medžio gabalai 17,000 pėdų aukštyje yra 4,000 metų senumo ir yra dalis Nojaus arkos. Ekspedicija šį pavasarį kalne įrengs stovyklą ir mėgins iš-
tirpinti nuo 100 iki 450 pėdų storumo ledą. Ararato kalnas yra pačiame pasieny, kur susitinka Turkija, Iranas ir Sovietų Rusija. Yra tai karinė zona ir civiliai laisvai neleidžiami lankyti, tačiau tikima, kad tur-
kai reikalą supranta ir leidimą tyrinėti duos. Kai panašūs tyrinėjimai buvo daromi prieš ke-
liolika metų, sovietai skundėsi ir protestavo, kad tai nieko daugiau, kaip paprastas šnipinė-
jimas nuo kalno viršaus.

PIETŲ VIETNAMO PASISAKYMAS

SAIGONAS. — Prezidentas Thieu šaltai ir išmintingai atsiliepė apie nelaimingą My Lai atsitikimą ir prašė, kad kas nors neimtų dėl to kaltinti Amerikos ar jos kariuomenės ir nelyginti su Vietkongo partizanų žudynėmis ištisų kaimų ar miestų. My Lai buvęs nelaimingas, vieno ar kelių asmenų kriminalas, ir Amerika, būdama jautri teisingumui, ras kaltininkus ir pagal savo jurisdikciją vienaip ar kitaip nuteis.

RUSAINESUTINKA PALEISTI HESSĄ

Maskva. — Sąjungininkų pasiūlymą paleisti iš kalėjimo paskutinį kalinį Nuernbergo teisme pasmerktąjį Rudolfą Hessą sovietai atmeta.

MIRĖ SOVIETŲ KOSMONAUTAS

Reuterio agentūros pranešimu, praeitą savaitę mirė pulk. Pavel I. Beliajev, 44 metų amžiaus, kurį laiką sirgęs vidurių liga. Beliajev buvo pirmasis žmogus "vaikščiojęs" erdvėje. Liko žmona ir dvi dukros.

TIKTAI 66 METAI!

1969 m. gruodžio mėn. sukan-
ka šešiasdešimt šešeri metai nuo tos dienos, kai broliai Wright pirmą kartą savo sta-
tytu lėktuvu atspilė nuo žemės ir trumpą laiką skrido kaip paukštis. Tą dieną išsi-
pildė sena žmonijos svajonė, kurią mums jau pasakoja se-
na graikų legenda apie Ikarą. Atrodo 66 metai tai juk ne ka-
žinkoks laikotarpis net žmo-
gaus gyvenime, o žmogus tu-
fantastiškų sparnų pagalba
yra jau užkariavęs erdvę ir
du kartu vaikščiojęs ant mė-
nulio. Kai taip daug kalbama
apie visokias žmonių žiaury-
bes ir tolimą nuo Dievo bei
gamtos, verta prisiminti bro-
lių Wright sukaktį, nes ji pri-
mena, kad yra ir tokių svajo-
nių bei atsiekimų, kuriais
žmonija Kristaus gimimo iš-
vakarėse gali vertai didžiuo-
tis.

OLANDIJOS KUNIGŲ NUTARIMAS

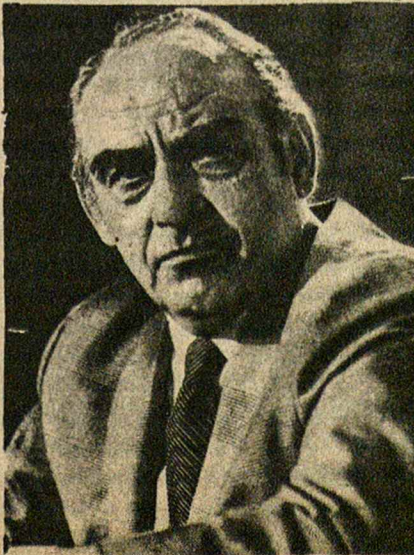
Olandijos katalikų kuni-
gai vedybų reikalu visai ki-
taip galvoja, negu popie-
žius. Šiomis dienomis Olan-
dijos dvasininkų taryba, ku-
rią sudaro vyskupai, kunigai
ir pasauliečiai, 93 balsais
prieš 2 ir 11 susilaikius nu-
tarė leisti kunigams vesti.

IEŠKOMA NAUJŲ BŪDŲ

PARYŽIUS. — Prancūzijos katalikų kunigų seminarijas šie
met papildė 475 naujai įstoje
kandidatai kunigygtės pašauki-
mui rengtis. Siekiant geriau su-
sipažinti su darbininkų gyvenimu ir jų problemomis, kunigų
seminarijų programose įveda-
mas specialus kursas. Šį kursą
pasirinko 170 studentų.

ŽIAURI ŽMOGŽUDYSTĖ

CLARKSVILLE, Pa. — Jo-
seph Yablonski, buvęs kandida-
tas į anglikanų prezidentus ir
priešai gruodžio 9 d. rinkimuose
praaimėjęs, buvo rastas savo
namuose nužudytas. Su juo kar-
tu rušanta žmona ir dukrė.

JOCK YABLONSKI

Vaclovas Alksnis

MIRĖ VACLOVAS ALKSNINIS

Nelaukta žinia pasiekė mus
praeitą penktadienio vakarą,
kad New Yorke, staigaus širdies
smūgio ištiktas mirė visuome-
nininkas Vaclovas Alksnis. Liūdna ir skaudi žinia, nes tokiu
kaip Vaclovas Alksnis mū-
suose buvo labai nedaug. Žiauri
ir negailėstinga žinia, nes tokiu
žmonių mūsų tautai dabar, la-
biau negu bent kada, reikia.

Vaclovas Alksnis buvo gi-
męs 1902 m. Giraitės km. Švent-
ežerio vls. Seinų aps. Vos sep-
tyniolikos metų sulaukęs jis
stojo savanoriu į Lietuvos kariu-
omenę. Vėliau baigė karo
mokyklą. Paskutinius 13-ka ne-
priklausomos Lietuvos metų jis
vadovavo šaulių sąjungos šakių
rinktinei. Vokiečių okupacijos
metu Vaclovas Alksnis buvo
suimtas ir išvežtas į Stutt-
hofs koncentracijos stovyklą, iš
kurios po pusmečio paleistas.
1944 metais pasitraukė į Vokie-
tiją ir 1949 metais atvyko į JA
V. Vaclovas Alksnis darbščiai
ir sumaniai reikėsi bendruo-
meninėj veikloj. Jis yra vado-
vavęs Amerikos liet. legiono
Dariaus ir Girėno postui, lietu-
vių karo veteranų New Yorke
skyriui, buvo direktorium ir
centro valdybos nariu BALFe,
Tautos fondo narys ir ilgas me-
tus atstovavo Lietuvos Laisvės
Kovotojų sąjungą VLIKE.

Vaclovas Alksnis be palio-
vos puoselėjo meilę savajai
tautai ir be atlaidos reikė pa-
nieką svetimajam okupantui. Jo
straipsnių netrūko išėivijos
spaudoje. Gebėjo jis savo įtiki-
nančiu žodžiu praveisti ne vieną
kruopščiai apgalvotą mintį ir
nesibijojo išreikšti tiesą taip,
kaip jis ją matė.

Todėl vėl netekdami vieno iš
savo geriausiųjų sūnų, giliu liū-
desiudalinamės su jo artimai-
siais.

v. ž.

HYDRO-QUEBEC PAKELIA MOKESTĮ UŽ ELEKTRĄ

Nuo 1970 metų kovo mėn. 15
dienos Hydro-Quebec pakels
mokestį už elektrą net 16 nuo-
šimčių. Tokiu būdu tie, kurie
mokėjo mėnesinį 7.77 dol.
mokestį turės dabar mokėti
9.05 dol. į mėnesį.

nepriklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

"Second class mail registration number 1952"

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyr. redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Administracijos ir techninės redakcijos Pranas Prachaitis.
TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal 690, -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$7.50 Canada \$7.50
JAV ir Pietų Amerika... \$8.00 USA & South America. \$8.00
Visur kitur \$8.50 Other Countries \$8.50
Atskiras numeris \$0.25 Single copy \$0.25

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

KALBANT APIE LAIMĖJIMUS...

Taip jau susiklostė, kad mūsų išeivijos periodinių leidinių vedamieji dažnai kalba apie skaudulius, o rečiau apie sveltąingus apsiraiškimus. Dažnai tenka rūgėti/arba, kaip mūsų vienas skaitytojas išsireiškė, pamokslauti/o žymiai rečiau glostyti bei tapnoti per petį. Ne iš pagiežos ar apmaudo, žinoma, tai daroma, bet dėl to, kad skauda, kad rūpestis graužia. Patikėkite, visiems redaktoriams daug maloniau kalbėti apie šviesius dalykus negu tamsius. Daug lengviau širdžiai - pasididžiuoti savaisiais negu liūdėti dėl jų. Todėl šiandien smagu kaip tikslai pasidalinti su skaitytojais džiugia žinia iš Čikagos. Štai, Lietuvių Fondo pirmininkas dr. A. Razma mums rašo: "Stuodiu jums didelio laimėjimo žinią - Robert E. Street, Dean, Division of Humanities, The University of Chicago - laiška, kuriuo pranešama, kad šiame universitete /viename iš garbiausių Amerikoje/ įvedamas lietuvių kalbos dėstymas 1970 metų rudenį, su pilnu kreditu studentams, klausantiems šį kursą." Iš pridėamo laiško originalo fotokopijos paaiški, kad nuo šių metų rudens Čikagos universitete bus dėstoma lietuvių kalba ir tą kursą klausantiems studentams bus duodami oficialūs užskaitai. Paaiški iš to laiško taip pat, kad Lietuvių Fondas yra sutikęs kas metal universitetui paaudoti 5000 dolerių sumą kaip tikslai šiam reikalui. Laiške taip pat pabrėžiama, kad lingvistiką studijuojantiems toks kursas bus be galo vertingas. Dr. A. Razma dar nuo savęs priduria, kad lietuviams studentams, studijuojantiems tą kursą, tikriausia būstančios sutelktos atitinkamos stipendijos.

Tiek faktų. Be abejo, tai didžiulis atstiekimas ir už jį verta tiems, kurie vadovauja Lietuvių Fondui, padėkoti. Taip investuotas mūsų pinigais at-

neš daugiau naudos už begales prakalbų bei graudenimų. Ne lietuvių ir lietuvių studentai tame universitete turės dabar progos rimtai pastudijuoti lietuvių kalbą. Keletas pastabų/ar patarimų, jei norite/ tačiau būtų ne pro šalį. Montrealio universitete savo laiku taip pat veikė lituanistikos sekcija. Ji buvo prisikirta prie Slavistikos instituto. Atrodo, kad panašiai atsitiks ir Čikagoje, nes dekanas laiške minima "baltų ir slavų sritys" /...the importance of Lithuanian in understanding the linguistic and cultural developments of The Baltic and Slavic areas/ ir prof. Stankiewicz pavadė.

Montrealio universitete tos vedybos nebuvo sėkmingos. Ir štai jau nelabai skaniai skamba tas mūsų nuolatinis suplakimas su slavais. Žinoma, tai jokių būdu nereiškia, kad lygiai tas pat atsitiks ir Čikagoje, bet budėti dėl šio reikalo vertėtų. Kitas dalykas - ir puikliausiai suorganizuota, geriausių profesorių vadovaujama, sekcija neatsieks pilno tikslo, jeigu joje rasime tik kelis studentus. Turim galvoj, žinoma, lietuvių studentus, nes kitataučių vienas kitas, studijuojantis lingvistiką ar štai besidomįs "egzotiškomis" kalbomis, visuomet pasitaiko. Taigi, parenkant lietuvių dėstytoją /ar dėstytojus, jeigu tai iš viso įmanoma/ vertėtų kreipti dėmesį ne tik į tokio asmens akademinį pajėgumą, bet ir į jo administracinius gabumus.

O pabaigai norėtųsi dar kartą mūsų energingiems medicinos daktarams /kurių nemaža yra fondo vadovybėje ir kurie dažnokai susilaukia priekaištų dėl nesidomėjimo sava kultūra/ ir visiems kitiems, kurie šį reikalą judino ir išjudino, palinkėti ilgo amžiaus ir dar daug panašių laimėjimų: Fortes fortuna adiuvat! /Narsieji ir laimė padeda!/.
Henrikas Nagys

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiuose laiškuose išreiškiamos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos pažiūras ar nuomonę. Laiškai gali būti trumpinami. Anoniminiai pasisakymai nebus spausdinami. Red.

Nors neretas mūsų galvoja, štai, eilę metų mes čia vis kad mūsų išeivija ir tam tikra jos veikla, balsas, neturi jokio poveikio sovietiniams vieniams ar kitiems veiksams, gal ir apsirinka, nes paskutiniu metu galima pastebėti tūlių reiškinį sovietinėje sferoje, kuriuos būtų galima interpretuoti, kaip išeivijos įtaką.

Štai, eilę metų mes čia vis šaukiame ir prikišame, kad sovietai standriai laiko Pabaltijos valstybes hermetiškai uždarytas, kad nieko, ypač svetimųjų, neįsileidžia, kad svetimtaučiai lengviau aplankyti kinietiškąjį Pekiną, kaip vakarietiškus Vilnių, Rygą, Taliną. Atrodo, kad sovietai jau yra įsitikinę, kad, išties,

tas okupacinis karantinas viš Pabaltijos valstybių nieko gero neduoda prieš pasaulio opiniją, priešingai, toje opinijoje atneša sovietijai visai nepageidaujamų rezultatų. Išvadoje, matome, kad po truputį i Lietuvą, Latviją ir Estiją, išleidžiami vakariečiai žurnalistai, net kai kurie Maskvoje reziduoją diplomatinio korpusonariai, ir, jau nebūtinai vien tik komunistai ar raudonųjų simpatikai. Nes iki šiol tik ružavojo nusistatymo spaudos atstovai ar komunistinių kraštų pasiuntinybių nariai, kartkartėmis galėjo apsilankyti sovietiname Pabaltijoje.

Dabar, regis, sovietai panūdo dar vieną, šį kartą lyg ir didesnį žingsnį žengti, būtent, jau ir eiliniam vakariečių turistui atidaryti duris i Lietuvą, Latviją ir Estiją. Štai, maskvinis Inturistas išleido skaistai ir spalvingai paruoštą brošiūrą apie keliones i SSSR. Popieris -geras, spalvos neblogos, tekstai, nuotraukos - maždaug prisilaukiant vakaruose įprastų standartų ir įvairių pasaulio kelionių agentūrų praktikuojamų būdų vilioji, sudominti turistus aplankyti vienokias ar kitokias šalis.

Jau pačiame viršelyje /100 Peoples invite You to the Soviet Union/ papaišytos penkios merginos, visos įvairiais tautiniais rūbais pasipuošusios, kurių pirmoji, neabejotinai lietuvaltė. Tekste, mums ne tiek įdomu, kaip užsienietis viliojamas pamatyti Maskvą, Leningradą, Kijevą ar kitus sovietijos didmiesčius, bet svarbu išžvelgti, kaip sovietinė propaganda atsiliepia ir ką siūlo apsilankius lietuvių, latvių ir estų žemėse.

Štai, rašoma, Vilnius, Lietuvos sostinė, paskutinio karo metų buvo labai sugriautas, bet dabar jau atstatytas. Nauji pastatai lygiuojasi prie išlikusių gatvės architektūros paminklų, pabrėžiant naująją lietuviškąją architektūrą. Ypač čia žavingi pastatų vidiniai išbaigimai, naudojant natūralų ir poliruotą medį, keramiką, metalą, vitražus. Lietuva turinti daug miškų ir ežerų, bet pats įdomiausias, aišku, yra gintaro pakraštys. Lietuvoje jūs pamatysite Jūrą ir Kasnyčio paminklus, tai jūrų dievaitė ir žvejas, lietuviškos liaudies mitologijos personažai. Jų meilė nebuvo palaiminta Perkūno, senovės lietuvių pagonių dievo. Pykčio pagautas, jis sunaikino besimylinčius ir suskaldė Jūrą ir Kasnyčio rūmus. Legenda sako, kad aukštinai gintaro gabalėliai, tų rūmų liekanos, ir dabar nuolat išplaunami jūros pakrašty. Lietuva turi vienintelį pasaulyje gintaro muziejų. Mokslininkai ir dabar dar nėra pajėgūs pilnai išaiškinti gintaro kilmę. Kai į gintarą žvelgiame per galingus padidindimo stiklus, galima pamatyti viduje suakmenėjusius vorus, vabzdžius, net viduje užsiliukusius lietaus lašus, kurių vanduo yra bene 40 mil. metų senumo! Kai jūs apsilankysite lietuvių dainų šventėje, būtinai žvelgkite i spalvingus moterų tautinius drabužius,

B. K. BALUČIO PAMINKLO REIKALU

Š.m. Gruodžio 30 d. suėjo 2 metai nuo Lietuvos ministro Londone B. K. Balučio mirties. Pirmąsias mirties metines pernai kukliai paminėjo Chicagos Anglijos Lietuvių Klubas. Šiais metais tas pats klubas pasiuntė pinigine auką Balučio Fondui, Londone. Kaip žinoma, tam fondui dabar vadovauja Balučio įpėdinis, Lietuvos Atstovas Londone Vincas Balickas.

Padėkojęs už gautąją auką, p. Balickas patiekia išsamią informaciją, kurią dėl jos aktualumo perduodame platesnei lietuvių visuomenei:

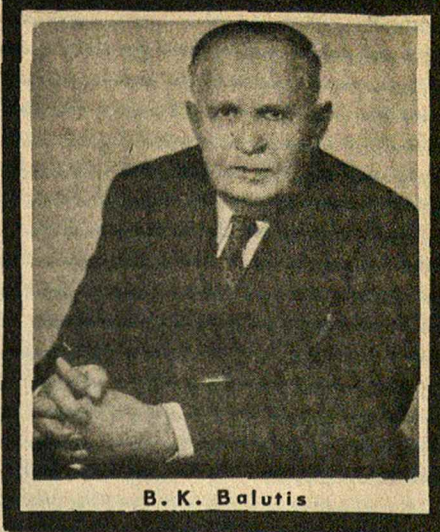
"Kai aš patsai perėjau B. K. Balučio paminklo statymo reikalą š.m. balandžio mėnesį, tai radau labai liūdną padėtį: per 15 mėnesių Komitetas nieko nieko nebuvo padaręs, net nebuvo pasirūpinęs gauti iš kapų administracijos leidimą paminklui statyti. Jokio projekto neradau. Visą ką radau - tai trejetą su viršum šimtų svarų suaukotų pinigų paminklo fonde.

Nuo to laiko paminklo reikalas žymiai pasistūmėjo: per balandžio ir gegužės mėnesį vedžiau derybas su kapų administracija dėl leidimo ir su skulptorium A. Mončiu dėl paminklo projekto. Abu reikalai susitvarkė taigiamai. Leidimas buvo gautas, o skulptorius Mončys birželio mėn. 14 d. atvyko į Londoną su gatavu projektu. Tuoj pat, birželio 16 d. pradėjome derybas su britų firma Jordan & Co. P. Mončys su britų speciais aptarė projekto realizavimą ir padėjo man išrinkti medžiagą. Pa-

kurie visados yra papuošti ir gintaru. Prie šių žodžių pridėta spalvota Vilniaus miesto panoramos nuotrauka, su eile bažnyčių bokštų. Dar kitoje brošiūros vietoje primenama, kad jei "jūs lankysitės Pabaltijos respublikose, būtinai turite paragauti lietuvių, estų ir latvių maisto patiekalus. Iš lietuviškų patiekalų čia minimas "netikras zulkis", iš latviškų - putra ir senas alus "Adlaris".

Panašiu būdu yra paruošti ir latvių bei estų skyriai: trumpi viliojantieji aprašymai, Rygos ir Talino vaizdais pailiuotų. Įdomu yra tai, kad, bent iki šiol, svetimtaučiai tebuvo įsileidžiami tik i sostines, gi dabar reklamuojant gintaro muzėjų, kuris yra Palangoje, atrodo, yra atidarytas ir Lietuvos pajūrys ir bene pats žavliausias kurortas visame Pabaltijoje - Palanga, su savo nuostabiomis parkais ir apylinkėmis. Čia būtina pastebėti, kad, toli gražu, nevisi lietuviai, atsilankę tėvynėje, gauda teisę išvykti iš Vilniaus. Kad ir kaip būtų keista, bet tikrovė šiuo metu yra tokia, kad svetimas galės daugiau ir plačiau su Lietuva susipažinti, kaip lietuvis lankytojas iš Vakarų. Tai jau nėra normali padėtis. Bet kaip tik tą lietuvių išeiviai liudija ir šaukia pasauliui virš 20-ies metų!

AL. GIMANTAS

B. K. Balutis

minklui buvo parinktas šviesiai pilkas granitas. Skulptorius Mončys, mano pageidavimu, projekte stengėsi įkūnyti laisvės varpo idėją. B. K. Balučio sugalvoti ir ant Laisvės Varpo iškalti žodžiai bus aukso raidėmis iškalti ir ant jo paminklo, būtent:

O skambink per amžius

Vaikams Lietuvus:

Tas laisvės nevertas

Kas negina jos.

Kol firma susisieks su granito laužyklomis ir kol ji galės man pateikti savo estimates, atėjo ir rugpjūčio mėnesis. Iš pilko granito iškaltas, pagal A. Mončio projektą, paminklas atsileis apie 400 svarų, apskaičiuojant /estimates/ priėmiamą asmeniška savo atsakomybę, t. y. daviau užsakymą ir įmokėjau rankpinių, nes jeigu būtų laukiama kol fonde susidarys toji suma, tai dar tektų laukti nežinau kiek metų.

Mano noras buvo, kad paminklas būtų galima pašventinti antrųjų mirties metinių proga. Deja, dėl iškaltimo granite atsirado sunkumų. Turėjau vėl iš naujo vesti ilgus susirašinėjimus su firma ir su p. Mončiu. Firma siūlė Vyti pagaminti bronzinėje plokštelėje ir tą plokštelę įstatyti į granitą, bet skulptorius Mončys su tuo nesutiko motyvuodamas, kad tai sugadintų visą paminklo kompoziciją /atsirastų paminkle lyg ir skylė/. Po ilgų susirašinėjimų, jis pagaliau iš gipso padirbo modifikuotą Vyti /su mažiau detalų/ ir aš ją firmai jau įteikiau, kad šilfuotojams būtų lengviau jį realizuoti. Nors

dar neturėtu galutinai patvirtinti kad jau dabar visa bus tvarkoj, bet tikiuosi, kad dabar jau daugiau kliūčių nebekils. Žinoma, darbai dėl visų šių dalykų vėlinasi ir, kaip atrodo, mes tegalėsime paminklą šventinti pavasarį.

Taigi, kaip matote, darbai nors pamažu, bet vyksta ir jų užbaigimas jau nebe už kalnų. Aukos, betgi, plaukia labai lėtai. Viso ligi šiol fonde yra surinkta apie 460 svarų - tai gi nepadengia nė vieno trečdalis reikalingos sumos. B. K. Balutis, be abejo, paminklo nusipelnė, bet gi yra žmonių kurie iš principo prieš visokius paminklus. Jie sakosi duotų, jeigu fondas būtų ne paminklui, bet kokiam nors kitam tikslui. Žinoma, ginčytis čia yra sunku. Bet ir elgetauti nei aš pats neisiu, nei kitus neraguinu kad tai darytų. Visiems yra žinoma kam yra Balučio Fondas ir kas šiam tikslui pritaria - patsai savo duoklę prisiųs. Siųsti gali tiesiog man pačiam arba Lithuanian Legation in London /Fondas dabar randasi Lietuvos Pasiuntinybės sąskaitoj/. Raginimų nedarau pildydamas B. K. B. valią, jis labai nemėgo visokių "ubagavimų". Taigi, kas paminklo idėjai pritaria, prisidės ir neraginamas, okas nepritaria, tai, man rodos, visuomet ras priekabių savo nedavimui pateisinti. Prie to visos turliu pridurti, kad skulptoriui gerai pavyko projektas padaryti ir paminklas bus tikras meno kūrinys, kurį, atėjus laikui, ir i Lietuvą bus galima pargabenti.

Su geriausiais linkėjimais pas. Vincas Balickas
Lietuvos Atstovas Londone".

Balučio paminklo statymas neturėtų būti tik Europos, bet viso pasaulio lietuvių remtinas reikalas. Fondui trūksta dar apie \$3000 kuriuos lengvai galėtų suaukoti ypač Amerikos žemyno lietuviai. Organizacijos ir draugijos savo aukas galėtų siųsti tiesiai Lithuanian Legation 17, Essex Villas, London, W. 8 England. Mažesnių sumų ir pavienių asmenų aukų persiuntimui mielai tarpininkaus L. Vencuskas, 7225 S. Troy St., Chicago, Illinois, 60629.

Mūsų Kredito Unijos nari

A + A

JUZEI JAUGELIENEI mirus,

jos dukterims Onai Šablauškienei, Juzei Strikaitienei ir sūnui Stasiui Jaugeliui, jų šeimoms bei visiems artimiesiems nuoširdžia užuojautą reiškia

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos
"Lito" Valdyba.

Mielūs Aldona ir Stasi Jaugeliūs, Ona ir Jurgis Šablaukskai

a. a. JUZEI JAUGELIENEI

mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Roma ir Rimas Lapina.

A. A. J. JAUGELIENEI mirus,

sūnui Stasiui Jaugeliui, dukteriai Onai Šablauškienei ir jų šeimoms reiškia gilia užuojautą

Alvyra ir Paulius Povilaitiai.

A. A. J. JAUGELIENEI mirus,

gilia užjaučiant reiškia sūnui Stasiui Jaugeliui, dukteriai Onai Šablauškienei, jų šeimoms ir artimiesiems

Marytė ir Vacys Žiziai.

A. A. JUZEI JAUGELIENEI mirus,

dukrai Onai Šablauškienei, Juzei Strikaitienei ir sūnui Stasiui Jaugeliui ir jų šeimoms gilia užjaučiame ir kartu liūdime

Vladas ir Elena Dimitavičiai ir Vladas Rindinas.

J. JAUGELIENEI mirus,

užjaučiant reiškia St. ir A. Jaugelių, O. ir J. Šablaukskų ir J. Strikaitių šeimoms

Birutė ir Henrikas NAGIAI.

- "NL" naujiems prenumeratoriams tik \$5.00 už pirmus metus!
- Naudokitės šia patogia užsisakymo forma:

Vardas ir pavardė

Adresas

Parašas

Data

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ / CENTRO VALDYBA

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

Šis didysis istorinis įvykis praėjo su netikėtai dideliu pasisekimu ir, be abejo, turės didelės reikšmės lietuvių išsivijimo ateities kultūrinei bei politinei veiklai. Apie jį labai palankiai atsiliepė visa spauda ir dar daug apie jį bus rašoma. Pridedamame Centro valdybos pirmininko uždaramame žodyje Jūs rasite apytikrą suvažiavimo tikslų ir darbų susumavimą, todėl smulkiau bendraraščių jo nedetalisuosime. Norime, tačiau, priminti, kad šiam suvažiavimui ruošti Centro valdyba įdėjo ne tik daug darbo, bet ir pinigų. Beto, reikės išleisti ir suvažiavimo darbus. Šis uždavinys pareikalaus dar kelių /5?/ tūkstančių dolerių. Į Centro valdybos dvikartinį kreipimąsi LB apylinkės reikiama dėmesio neatkreipė. Tad primename daryti ir prašome paramos. Kreipiame dėmesį, kad LB padaliniai pirmoje eilėje turi rūpėti Bendruomenės reikalai bei jos vykdomi Lietuvos laisvinimo ir lietuviškos išlaikymo darbai. Prisiimkite LB Centro valdybą įvairiomis progomis ruošiamų rinkliavų metu ir pasirūpinkite, kad dalis sutelktų lėšų tektų ir jai. Skirkite dalį parengimų pelno, paaukokite iš turimų kasose išteklių, sustiprinkite solidarumo įnašų išrinkimą. Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo suorganizavimas įrodė, kad Centro valdyba gali atlikti tikrai didelio maisto uždavinius, tačiau jai reikalinga ir LB apylinkų parama bei materialinė atrama.

Tikime, kad mus suprasite.
JAV LB Centro valdyba

VIENA, TA PATI, LIETUVIŠKA ŠEIMA

/Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo užbaigiamasis žodis/

Verčiame vėl vieną prirašytą istorijos lapą tiesos ir teisingumo ieškojimo kelyje, siekiant laisvės gyventi taip, kaip reikalauja pati žmogaus prigimtis ir ten, kur pasirenka pats žmogus savo laisvą valią. Baigiame ilgai planuotą ir lauktą pirmąjį išsivijimo lietuvių mokslininkų suvažiavimą - Mokslo ir Kūrybos Simpoziumą. Negrįžtamai istorijos srovėmis nuplauks tos keturios Padėkos Dienos savaitgalio dienos, kaip daug jų nuplaukė praityje ir nuplauks ateityje. Ir, kaip visuomet, iš artimesnės ar tolimesnės laiko distancijos perspektyvų blaivus stebėtojas mes kritiškai žvilgsnį ir sieks vertinti šio susibūrimo laimėjimus ir pralaimėjimus realioje, gyvenimiškoje šviesoje.

Vargu ar šiandien būtų galima Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo rezultatus bandyti bent apibrėžti. Tik pati ateitis parodys juos mums visoje pilnumoje. Bet kai ką ryškiau pastebėti būtų galima jau ir dabar.

Prof. dr. A. RAMŪNO - Ottawos universiteto pedagoginio mokslo vicedekano nauji veikalai:

♦ DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN
THROUGH PHYSICAL EDUCATION ----

Išleido Ottawos universitetas, 435 psl. Įvada parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo išryškėjimas".

♦ IS SUTENU I AUŠRA ----

Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmonių kosminiam amžiui prasidedant.

♦ DIALOGUE ENTER ROME ET MOSKOU ----
Ekumeninis žvilgsnis į Rusijos ir Europos santykius praityje, dabartyje ir ateityje. Įvada parašė kardinolas Koenig. Išleido Ottawos Univ. tas.

Veikalai gaunami A.V. parap. Kioskoje,
1465 De Seve St., Montreal 205, P. Q.

dabar. Jau pats faktas, kad šis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas vien tik į programos rėmus sutraukė 54 pačius pajėgiausius mokslininkus bei profesionalus, o suinteresuota visuomenė perpildė paskaitų bei forumų sales, parodė, kad tokios rūšies simpoziumo idėja buvo pribrendusi ir jo sušaukimas buvo paties laiko padiktuota būtinybė. Aukšto intelektualinio lygio bendri visuomeniniai bei kultūriniai forumai, preciziškai paruošti, pačias mokslo viršūnes reprezentuoją moksliniai posėdžiai ir nepaprastai įdomios ir moksliniai vertingos paskaitos parodė, kad šiam simpoziumui buvo rimtai pasiruošta. Mokslininko ir visuomenės santykių išryškėjimas įtikino, kad tarp jaunesnės kartos išsivijimo brendusio intelektualo ir vyresnės kartos inteligento bei paprasto pilkojo visuomenės nario nei tiksluose, nei principuose jokio skirtumo nėra ir esame viena, ta pati, lietuviška, patirijotiška ir laisvės tautai siekianti šeima. Ir tai yra "senų" pasididžiavimas savo jaunesniąja karta.

Po sunkaus ir įtempto organizacinio darbo ir jėgas viršijančių pastangų, koks nepaprastai malonus ir šiltas buvo atsisveikinimo ir darbų nuopelno vaisius, miško brolių - partizanų dainos žodžiams aidinti, matyti ašarų suvilgintas vieno mūsų iškilaus mokslininko blakstienas, kai pro formulių rūpesčiais išmargintą veidą prasiveržė sava, tautą mylinti ir jai laisvės besilginti lietuviška širdis. Ir to jau visam kam pakako...

Ar įvyks Draugo Kultūros priėdė Bradūno pranašautas lūžis, ar pasikeis jo mintimos sargybos, ar vėl naujai atgis žemyn besmunkanti išsiviją - parodys ateitis, bet jau dabar galima drąsiai sakyti, kad šis suvažiavimas paliks istorijoje kaip vienas iš pačių šviesiausių išsivijimo įvykių ir Lietuvių Bendruomenės atliktų uždavinių.

Neturiu aš žodžių padėkai pareikšti visiems tiems, nei visų suminėti, kurie šio Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo idėją pavertė realybe. Tačiau

negaliu nepaminti prof. dr. Avižienio ir dr. Klierės, nes jų dviejų žmonių ir jų žmonių pasišventimu ir iš anksto su Bendruomene sutartu akademinės laisvės principu naudojantis, gimė tokia pulki programa. Ačiū visiems moderatoriams, prelegentams, pasikaitininkams, patariamiesiems komisijos nariams, centro valdybos nariams, techninei komisijai, spaudai, garbės svečiams, šeiminiškai, visiems atsilankiusiems ir tiems, kurių čia nepamėčiau.

Išsiskirdami paliekame ir palikimą: draugišką nuotaiką, atnaujintą draugystę naujas pažintis, suartėjimą, susibūvimą, krūvą didelės reikšmės darbų, naujų idėjų ir minčių, ir užmegstą mazgelį Pasaulio Lietuvių Mokslo Draugijos. Taip pat nuoširdžią draugystę tarp dviejų tvirtų vyrų ir mažes. Nes, darbą baigę, išsiskirdami ne tik nesusipykę, kaip tai būna įprasta, bet iš mažai pažįstamų, tapę tikrais draugais.

JAV LB vardu sveikinu Pasaulio Lietuvių Mokslo Draugijos užgimimą ir linkiu jai kuo geriausios sėkmės ateityje, nes tik nuo jos priklausys tolimesnis išsivijimo kelio grindinys.

Iki pasimatymo sekančiame suvažiavime.

Mokslininkai ir JAV LB Centro valdyba pirmą savo uždavinio dalį atliko. Kaip? Pasakykite Jūs.

Bronius Nainys

● JAV LB Centro valdyba yra paprašyta globoti tautinių šokių ansamblio Grandinėš išvyką į Pietų Ameriką. Šis iškilaus tautinių šokių meno vienetas 1970 m. birželio mėn. antroje pusėje pakviestas koncertuoti į Kolumbiją ir Venecuėlą. Tiriamos išvykos praplėtimo galimybės ir į kitas valstybes.

● JAV LB Centro valdyba Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo proga paruošė Amerikos universitetuose daktaratus išsigijusių lietuvių dalinį sąrašą. Sąrašas apima 1950-1969 m. laikotarpį. Norintieji sąrašą gauti prašome kreiptis į Centro valdybą.

REALYBĖ IR SIEKIAI

Mūsų kalbos ir šeimų klausimai

(VYTAUTAS VOLERTAS "DRAUGE")

Tradicijos

Žodis prieš tradicijas kelia erzinimąsi, ir dažnokai arba vengiama apie jas kalbėti, arba stengiamasi neišgirsti, kas sakoma. Bet kartais tradicijos ima dusinti, smaigti, ir tylą darosi negalima. Dar kitais atvejais dirbtina, išviršinė ramybė stumia į revoliuciją.

Žinoma, tradicijos vertė nėra jos metuose, bet esmėje. Aklas neigimas visko, kas turi ilgesnį amžių, veda absurdu. Tačiau ten kreipia ir kietas įpročio laiky-

masis. Jei pasikeičia tiek sąlygos, jog pamėgtos darbo priemonės ar požiūriai tampa beverčiais, nereikia jų įsispyrusiai laikytis.

Protokolinė lietuviybė

Viename LB apylinkės susirinkime kilo biuletenio anglų kalba mintis. Toks biuletinis būtų apėmęs vietinio lietuvių gyvenimo įvykius grynai informaciniais tikslais. Turėjo būti vengta nereikalingo pamokslavimo, patriotizmo demonstravimo, aukų prašėjimo, pareigų priminimo. Biuletinį siūlyta paruošti gal du ar tris kartus į metus ir išsiuntinti mūsų kilmės žmonėms, vien angliskai skaitantiems, gal net pridėjus iš telefono knygos išrinktus lietuviškai skambančių pavardžių adresus. Pagrindinis siekis — ryšys ir informavimas.

Mintis buvo atmetama: Lietuvių bendruomenėje reikia išsiversti be svetimos kalbos.

Tada siūlyta kartą mėnesyje angliskai prabilti keletą minučių ir lietuvių kilmės žmones LB išlaikomos ir tvarkomos radijo valandėlės metu. Sumanymas ne-

praėjo dėl tos pačios priežasties.

Žinant, kad kalba yra svarbiausioji tautinė žymė ir kartu stipriausias ryšys su sava visuomene, minėtų poelgių priežastis galima išsiaiškinti. Tačiau kyla klausimas — ar viskas, kas labai svarbu, yra absoliutu?

Daiktų, įvykių, žmonių nevertiname dviementine sistema arba labai daug, arba nieko. Nesiliaujame sūnaus mylėje tik todėl, kad jis negabus, nesibodim dukterimi, kad ji negraži, neimame nekėti kaimyno, kad jis kuprotas. O gabūs, gražūs, tiesūs, turtingi sūnūs, dukterys, kaimynai būtų daug maloniau už trūkumus turinčius.

Ne, dviementinė vertinimo sistema netinka. Tad ir protokolinė lietuviybė nėra vienintelis tautinio nusiteikimo matas ar bendruomeninės naudos svarstis. Specifišės sąlygos į net gali atnešti žalos. Ar todėl nedera pasižvalgyti, kokios sąlygos mus šiandien supa?

Klaidos ir patirtis

Gerai lietuviškai kalbančiųjų skaičius mažėja ir mažės. Dar sparčiau tirpsta pakenčiamai moką rašyti. Lituanistikos mokyklos, jei LB joms rodys tiek daug dėmesio ateityje, kiek dabar rodo, ribotose jaunimo grupėse šias žymes pajėgs išlaikyti. Bet tai bus tik pats kietasis branduolys. Apie jį didžiulėje erdvėje, kurioje dar jausis tautinių sentimentų, kalbos padėtis bus apgailėtina.

Didėja mišrių šeimų skaičius. Tėvai gražų rankas, net varo vaikus iš namų. Dukters ir sūnūs, įsivėle į šiuos romanus, neranda ramybės, kad paniekino tėvų norus. Bet svetimųjų tinklai iš mūsų traukia ir trauks gražias, mokytas, gabias jaunuoles, dailius, žmąningus berniukus. O ką daryti su mergaičių pertekliumi, kuris yra realiai ryškus?

Ką iš tikrųjų daryti? Atsisakyti lietuviškai nemokančiųjų parašyti protokolo? Neleisti mūsų suėjimuose kalbėti žmonėms, norintiems dalyvauti veikloje, bet stokojantiems žodžių mūsų kalba mintis pareikšti? Atstumi mišrias šeimas?

Atrodo, atsakymų šiems klausimams paruošė klaidos ir patirtis.

Prieš dvidešimt metų stebėjome čia gimusio jaunimo pasitaikančiais nesklamdomais lietuvių kalboje. Bet jų žmonių ir šiandien užtinkame parengimuose, koncertuose. O daugelis mūsų pačių vaikų ne tik nosies nerodo, ne tik cento neatkiša, bet net poros žodžių nemoka pasakyti. Ir turime prisipažinti, kad prieš dvidešimt metų pasirodė neprotingai šiurkštūs.

Tai mūsų klaidos. O kaip su patirtimi?

Įsitikinome, - ir ne vieną kartą, - kad daug grynakraujų naujųjų ateivių, vos išmokusių angliškai dienraštį paskaityti, atsisakė ryšių su LB, su visuomene. Tuo tarpu atėjo jaunų žmonių iš ankstesnių ir vėlyvesnių imigrantų šeimų, jau vargstančių lietuvių kalba, bet noriai išpaiegojančių ir daug atliekančių. Patyrėme, kad ne tik pradingsta kai kurios jaunos lietuviškos šeimos, bet jos dažnai ir tėvus nežinon nusiitraukia: pasodina juos savaitgaliams prie vaikų, o patys blaškosi po amerikietiškąją aplinką. Bet yra mišrių šeimų, labai gražiai mūsų tarpan įsijungusių. Štai lietuvių dėsto šeštadieninėje mokykloje, o jos vyras, akademikas amerikietis, atvyksta į visus tuos mūsų suėjimus, kuriuose jis bent šiek tiek orientuojasi. Antroji jauna moteris dirba su skautėmis, o jos vyras, taip pat akademikas amerikietis, net Vasario 16 minėjimo komitetai įeina. Jaunimo stovyklos vadovo žmona, gerai lietuviškai išmokusi, pirmininkauja lituanistikos mokyklos tėvų komitetui.

Turime gerokai panašų pavyzdžių. Jau tik dėl jų negalima mišrių šeimų paniekinti. Be to, ir žmoniškumą reikėtų atsiminti.

Viena ir kita

Nėra jokių abejonių, — mūsų organizuotos visuomenės svarbiausias uždavinys yra lituanistikos mokykla ir kitoks tautinis auklėjimas, ateinąs per stovyklas, per šventes, kongresus, konkursus, per dalyvavimą moksleivių ir studentų junginiuose. Ir tai ne vien LB uždavinys. Visos gru-

Charge d'Affaires V. Balickas kalba skautų stovyklos uždarymo proga, Anglijoje.

LIETUVIAI DIPLOMATAI

L O N D O N E

Nustatyti kas Londone pagal protokolą ir tarptautinę teisę yra diplomatas yra gana paprasta. Didž. Britanijos užsienio reikalų ministerija kas tris mėnesius išleidžia knygą, pavadintą The London Diplomatic List, atseit, Londono diplomatinį sąrašą, kuriame priešv. Jokūbo dvaro priekirtieji diplomatai ir yra išvardinti. Tas sąrašas, aišku, yra oficialus ir valdiškas, o pati knygelė turi ir praktiškos reikšmės ir susilaukia gana didelės paklausos.

Pirmiausia, tą knygą reguliariai išgyja patys diplomatai. Pastaraisiais dešimtmėčiais diplomatinės teisės turinčių asmenų skaičius labai išaugo, ypač tokiam tarptautinės politikos centre kaip Londonas, kuriame savo atstovybes turi, tur būt, visos pasaulio valstybės. Iš tiesų, apytikriai skaičiuojant, matome, kad Londone šiuo metu yra keliolika šimtų diplomatinių teisės turinčių asmenų. O diplomatomams, matyt, reikia žinoti, kas yra kiti diplomatai, kas kviestinas ir kas ne į visokius oficialius priėmimus. Todėl šoks sąrašas išvirsta paprasčiausia būtinybe patiems diplomatomams.

Be to, tas sąrašas yra naudingas ir visai eilei kitų žmonių. Pirmoje eilėje, tur būt, žurnalistams, korespondentams, tarptautinių ryšių siekiantiems prekybininkams ir t. t. Nepaskutinėje vietoje, matyt, ir aukštuomenės ponios tuo sąrašu pasinaudoja: nė diplomatų infliacijos laikais dar nepraėjo troškimas savo salonuose matyti ir diplomatų veidų...

Pagrindinė knygos dalis suskirstyta pagal abėcėlę, pradedant Afganistanu ir baigiant Zambija. Lietuvos šitame sąrašas nėra. Nėra nė Latvijos su Estija. Šitos respublikos knygoje apimtai niekur nėra paminėtos. Tačiau pagrindinio sąrašo pabaigoje, po Zambijos, užtinkame kitą nedidelį sąrašėlį, įvardintą: "Į ankstesnįjį sąrašą neįtraukti

asmenys, kuriems Jos Didenybės vyriausybė tebepripažįsta kai kurias asmeniškas diplomatines privilegijas". Šiame neilgame sąrašas yra dvi estiškos, viena latviška ir viena lietuviška pavardė. Pastaroji: Monsieur Vincas Balickas, Charge d'Affaires. Nurodytas ir adresas, bet tai ir viskas. Nežinantieji iš sąrašo taip ir nesužinos, kad V. Balickas yra Lietuvos pasiuntinys Charge d'Affaires, arba kad A. Torma yra Estijos respublikos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras. Kraštų, tautų ir valstybių pavadinimai iš rytinio Baltijos pakraščio Londono diplomatinėje sąrašas nebeįrašo, beliko "kai kuriomis diplomatinėmis privilegijomis asmeniškai besinaudojantieji" keturieji asmenys.

Kantriai sąrašą bevartant, baltietiški pavardžių jame vis dėlto galima daugiau surasti. Sovietų Sąjungos diplomatų tarpe eilė metų buvo įrašytos estiškos ir latviškos pavardės, o pastarųjų metų pabaigoje sąrašas matome jau ir lietuvišką pavardę: antrasis sekretorius Richardas Vaitgauskas.

Šiais laikais diplomatinį statusą turi ne vien tikrai atsikurę valstybių atstovai, bet ir tam tikrų tarptautinių organizacijų pareigūnai. Tiesa, Londone tokių tarptautinių įstaigų nėra labai daug. UNO, UNESCO ir kitos panašios įstaigos su diplomatinėmis teisėmis yra įsikūrusios New Yorke, Ženevoje, Paryžiuje, Briuselyje. Tačiau panašių įstaigų yra ir Londone, o jos taip pat yra įtrauktos į Londono diplomatinį sąrašą. Bene didžiausia Londone įsikūrusi tarptautinė organizacija yra vadinamasis Commonwealth Secretariat, atseit, Britų Bendruomenės sekretoriatas. Šitos įstaigos diplomatų sąrašas taip pat yra vienas lietuvis - Alfredas B. Pusaraskas, montrealietis, sekretariataus deleguotas Kanados užsienio reikalų ministerijos.

pės turėtų jį atsiminti ir net į savo tikslus įsirašyti.

Nėra jokių abejonių, — be šeimų pastangų, be jos glaudumo, be tėvų bendravimo su vaikais, be nuolatinio dėmesio jaunimui, be išaiškinimo jam mišrioje šeimose išskylančių specifinių problemų, be įtikinimų, ką jos duoda ir ką paima iš tautinės visuomenės, ir svarbiausia be mėlės, be šilumos namuose lietuviškiems nusiteikimams LB pastangos duos menkus vaisius.

Lituanistikos švietimo ir šeimoms metai turi mūmuse palikti visai ateičiai. Kiekviena diena tebūna jų diena. Kiekviena akimirka tebyloja ne įstatini, ne pareigini tautiškumą, bet meile, šiluma atsiduodanti rūpestį jaunais žmonėmis ir jų nusiteikimais.

Tačiau, jei stengiamės ką nors kaupti, atidžiai žiūrėkime, kad jų pačių gėrybių ku nors kitur nebarstytume. Atrodo, šia taisyklę vertėtų taikyti ir tautinio potencialo atveju. Ją pripažįstant, reikėtų kitaip žvelgti į

silpnai mokančius ar visai lietuviškai nekalbančius mūsų žmones ir šilčiau atsinešti prie mišrių šeimų. Tai netradiciška, bet logiška. Nors kalba ir gryna šeima yra mūsų pagrindiniai šulai, nors jiems išlaikyti turime atiduoti daugiausia pastangų, bet ir šalia jų kai kas turi vertę. Tą vertę kaupkime abiem rankom. Kaupkime visą konstruktyvią energiją, nors ji ateitų vien iš kilmės arba vien iš lietuviškos pažinimo, atsiradusio dėl šeimos, bičiulystės ar net dėl tolimesnių pažinčių. Negalima menkliau ver tals laikyti kalbos nemokančiųjų dėl tėvų ar aplinkos kaltės. Negalima naudoti matuoti pagal jos šaltinį.

LB dirbo atvertomis akimis ir protokolinės lietuviybės, kuri retkarčiais būdavo rėksni ir pretenzinga, vieninteliu tikslu nelaike. Ir todėl mes visi turėtume specialiai pasistengti, kad prisijungtume tuos, kuriuos savo klaidomis atšaldėme.

Ir prisijungsime, jei, užuot ryškine skirtumus, juos pridengsime,

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIEUVOS VALSTYBINĖS
OPEROS SOLISTĖS
ELŽBIETOS KARDELIENĖS
DAINOS ATNAŠA

Ne vien išeivijos knyga vargą vargsta. Tremties plokštelės kelias nemažiau erškečiuotas. Išleisti ją dar tuo sunkiau, kad susidaro stambių pradinių išlaidų, ne-lauktumų, nepramatyto vilkimo. Visų jų neatpėsi ir ne-suminėsi, kaip neatpėsi viso idėto darbo repetuojant, ar prapasto laiko pasitarimuose su leidėju ir t.t. Ypatingai, kai nėra paramos, kai visą šitą našą imasi ant pečių pati menininkė ir jos šeima. Tik plokštei pasirodžius imi suvokti, kiek būta pasiaukojimo, ištvermės ir tikėjimo savo darbo prasingumu.

Akyvaizdų tokio pasiryžimo pavyzdį turime Lietuvos Operos solistės Elžbietos Kardelienės plokštelės atveju. Pasirodžiusi kalėdiniame tarpušventyje jau spėjo susilaukti palankaus dėmesio. Ir nenuostabu. Gali būti skirtingų nuomonių dėl plokštelės apvalkalo estetiškos išvaizdos, bet to aplanko viduj yra žmogaus balso įrašas, žmogaus daina, ir toji daina tvirta ir jaudinanti.

Taip, tai tremtinio menininko, praradusio galimybę dirbti savo mylimą darbą, ir nebūtumėm teisūs statydami

Sol. E. Kardelienė

plokštei techninius reikalavimus, kurie lengvai įveikiami normaliose sąlygose. /Ar pastebėjote, tarp kitko, kad ausyiliausi nugirsti įrašymo nešvarumus yra dažniausiai tie žmonės, kurie abiem ausim kurti, bet kokiai muzikai/. Bet toje išbloškto svetur žmogaus dainoj, jos išpildyme, nėra nuolaidų sau, yra pasigėrėtina savitvarda. Nepriklausau tai grupei žmonių, kurie alpuliuoja prisiminę Kauno operą, bet jei kada pajutau pagarbą Lietuvos operai ir jos konservatorijai, tai E. Kardelienės plokštelės dėka.

Faktinai žodis "išpildymas" šiuo atveju nevietoj. Išpildo ką

nors amatininkai. Pastebėkim, kad pati Kardelienė to žodžio nenaudoja. Aplanke rašoma: "Mano brangaus vyro Jono Kardelio atminimui dainuoju šias dainas". Dainavimas Kardelienei yra kūryba, išryškinimas visų niuansų, kurie glūdi kompozicijoj. Daina ji išsako savo sopulį, džiaugsmą, tikėjimą, šilumą, visą savo asmenybę. Daina jai auka, atnašavimas.

Nenuostabu, jei plokštelėje vyrauja lietuvių kompozitorių kuriniai; neretai sukurti toli nuo tėvynės. Kai kurios jų kompozicijų montrealiečiams žinomos, girdėtos. Kaip ir mūsų pačių dalis. Nebent gėdytumėmės savo praeities, visko, kuo kadais tikėta ir gyventa, jos gražins klausytojui anų dienų prisiminimus - minėjimus, koncertus, parengimus - kai Kardelienės daina nebuvo mums solistės pasirodymu, bet kažkuo daugiau. Paguoda, bendro mūsų sielvarto, nostalgijos ir lūkesčių perteikimu daina.

Rodos laukumei, kad tos melodijos ims skambėti pavargusiai, pertemptai, sentimentaliai. Anaipol, išlepėlius, išpuikėlius mus vėl pavergia Kardelienės nuosirdumas, nuansuota fraze, emicingumas. Su džiaugsmu tenka konstatuoti, kad dainininkė priklauso tai retai koncertenčių genčiai, kuri betarpiu pajunta visą tautosakinio žodžio grožį, visą jo, sa-

Operoje TRAVIATA

Operoje MANON

kytumėm, "rūgštį". Nebūtinai dainuojami dalykai bus visiems vienodai mieli, bet jau vien dėl "kad aš našlaitėlė" ar "žalioj girelėj" plokštelė liks kaip "Collector's item" kiekvienam mylinčiam savo dainą lietuviui. Liks taip pat, kaip kovos už lietuvišką žodį ir lietuvišką muziką pedagogės liudijimas. Iš tiesų, atlikti įvairiais gyvenimotarpniais, įrašymai turi tą patį, pastovų tvirtą bruožą - tikro menininko reiklumą sau ir valingumą puoselėti, populiarinti, svetimybėj lietuvišką muziką.

Kaip sakėm plokštelėj išimtinai vyrauja lietuvių kompozitorių kuriniai. Galėjo Kardelienė pasidairyti jų tarpe lengvesnių, efektingų, nors nu-

dainuotų /A.A. Kardelis būtų sakęs "dul-dul-dudelių"/ dalykėlių. Dainininkė, priešingai, pasirinko labai įvairų repertuarą, nevengdama mažiau girdimų, dinamiškų, reiklių J. Žilėvičiaus, V. Jakubėno, A. Belzaro kūrinių. Pažymėtinas šia proga solistei akompanavusių K. Smilgevičiaus ir Vl. Jakubėno jautrus įnašas. Nuolaida klausytojui iš pradžių pasirodė populiarioji Mocarto "Lopšinė". Bet jau antram, trečiam posmelyje ryškiai brėžiasi E. Kardelienės talentas sušildyti tą melodiją žmogiškąja šiluma, išryškinti migdomosios dainelės teksto lyriškumą. Ta pati mokykla, muzikinė kultūra, vaizduojamojo

personažo pagava, ryškus ir arijoj iš Ma-

ssenet operos "Manon". Plokštelės paskutinėn įvįjon perrašytas garsusis duetas su K. Petrausku iš operos "La Traviata". Daugelis grožisi tada dar tik pradedančios solistės balso jaunatve. Tik vargu, ar pagalvojam, kaip ne-teisingi gali būti libreto žodžiai: "Širdis ne amžiną meilę jaus, ne mūsų rankoj laikas". Klausantis E. Kardelienės plokštelės, savaime aišku, sutinki, kad "ne mūsų rankoj laikas". Bet lygiai taip pat pajuntam /Kardelienė verčia pa-justi/, kad menininko širdis gali jausti amžiną meilę muzikai, grožiui ir lietuviškai dainai. Vytautas A. Jonynas.

7.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERCIJOS KRYŽKELIUOSE TRAUKINIAI RIEDA MIRTIN

Mano Nijolytė ir šimtai Lietuvos vaikų liko be motinos rankų.

Zarasų miesto vaizdas iš tolo. Važiuojant plentu iš miesto, kairėje pusėje matosi vieškelis, kuriuo tremtiniai buvo vežami į Turmanto geležinkelio stotį.

JIE TURĖJO KELIŲ PENKMEČIŲ ĮGUDIMĄ

Pirmojo bolševikmečio žiema Lietuvoje buvo labai gili ir šalta. Šiaurės Rytų Aukštaitijoje stiprūs šalčiai labai vargino gyventojus, o didelės sniego pūgos dažnai nutraukdavo susisiekimą ir kraštas pavirsdavo baltų pusynių jūromis.

Visi gyventojai, susitraukę į savo kiautus, lindėjo namuose, nes buvo pritrękti bolševikinės valdžios potvarkių ir įsakų, kurie jiems krovė tik pareigas ir statė vis naujus reikalavimus, bet nedavė jokių teisių. Nekaltų žmonių areštai nesiliovė. Vidurnaktį ateina tarybinio saugumo pareigūnai ar milicija ir išsi-veda savo numatytą auką. Kartais išsikviečia žmogelį kompartija ar kita komunistinė įstaiga — ir tas daugiau pas savuosius negrįžta. Klausinėk neklausinėjęs — neišklauši, ieškok neiškojęs — nerasi. Tokia jau tarybinio saugumo taktika, paveldėta iš caristinės Rusijos "ochrankos".

Reikia dar pasakyti, kad komunistinis saugumas visus areštus atlieka naktį ar labai anksti rytą. Tai daroma, kad kaimynų tarpe suimėjimui nekeltų baimės, panikos ir įtarimų ir kad žmonės nesislapstytų. Neramus buvo 1941 m. pavasaris. Visos tarybinės įstaigos buvo veiklios, milicija budri, o kompartija su saugumo organais kažką slapta planavo. Tą rodė dažni žymesnių partijos veikėjų pasitarimai Zarasuose. Žmonės tų paslapčių nežinojo, bet buvo jau visokių spėjimų. Tam pagrindą davė bolševikinis teroras Lenkijos valdytose žemėse, kurios jau anksčiau buvo prijungtos prie Gudijos sovietinės respublikos.

Nors rusų-vokiečių susitarimas, atrodo, stiprus ir iš Rusijos dienų ir naktį lėkė ilgaisiu traukiniais su jais į junkerių žemę, bet žmonės negalvojo, kad tai nuosirdus ir patvarus komunizmo ir nacizmo bendradarbiavimas.

Patylomis visi šnekėjo, kad karas tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos — neišvengiamas. Greičiausia tą mintį pakišdavo vokiečių žvalgyba, kurios agentai Lietuvos vakaruose buvo dažni svečiai. Gyventojai, pritrękti komunistų saugavės ir priespaudos, to karo laukė, žinias dar sutirštindavo, pagrazindavo, ir karo gandas plačiai plito po visą pavergtą kraštą.

Nuosalesnė Lietuvos vietoje jauni vyrai pradėjo būriuotis ir ruošti būsimam karui, nes visi galvojo, kad jis mūsų tautai vėl atneš laisvę. Tauta, laisvėje pagyvenusi, jau nebeuorėjo vergauti. Komunistų agentai, trindamiesi tarp gyventojų, tas paskalas girdėjo. Kompartija darėsi dar budresnė ir labai nepasitikėjo lietuviams.

Pastebėta, kad gegužės mėnesio pradžioje Zarasuose įvyko visų kompartijos sekretorių ir vykdomųjų komitetų pirmininkų suvažiavimas, kuris buvo slepiamas nuo gyventojų ir žemesniųjų tarnautojų.

Žinojau, kad vienos vaistinės vedėjas, lietuvis patriotas, jaunim patikimam vyram veltui duodavo ar parduodavo didesnius kiekius tvartomosios medžiagos, jodo ir kitokių patentuotų vaistų skausmui mažinti ar temperatūrai numušti.

Pradžioje birželio buvo sušauktas antras kompartijos aktyvo pasitarimas. Jame dalyvavo ir J. Vana-gickas, kurį patėvis buvo išvaręs iš namų už tėvų įskundimą. Jis dabar vaikštinėjo kaip benamis šuo. Daugiausia prisilaikydavo Biržiniški kaimo pas maskolius. Dažnai užeidavo ir pas mus, neva jaunųjų valstiečių ratelio reikalais. Pasėdėdavo nusimines ir išėdavo. Kartais jis paprašydavo ką nors užkasti, nes būdavo alkanas. Po antrojo suvažiavimo jis jau pas mus neužeidavo, nes gavo Salako milicijoje tarnybą.

Vaikščiojo dar neuniformuotas, bet ginklą jau nešiojosi. Jaunųjų valstiečių ratelį perdavė savo jaunesniam broliui.

Birželio mėn. 11 d. Dūkšto ir Turmanto geležinkelio stotysna privarė labai daug prekinį vagonų. Tie vagonai greit visiems puolė į akis, nes stotys buvo mažos ir jų parkai netalpūs. Žmonės pradėjo spėlioti, kad bus vykdoma duoninių grūdų ir gyvulių rekvizicija.

1941 m. birželio 13 d. į Zarasus buvo skubiai iškviešti visi kompartijos aktyvistai. Tos pačios dienos vakarą į Zarasus atvažiuo didelis NKGB kariuomenės dalinys. Tas dalinys tuojau savo žinion perėmė visas viešojo susisiekimo priemones: autobusus, sunkvežimius ir lengvasias mašinas. Zarasų miesto gyventojai pradėjo karpyti ausimis. Kas bus? Kadangi buvo laukiamą karo, tai galvota, kad bus vykdoma atsarginių mobilizacija. Tą patį vakarą, kaip tyčia, per Zarasus praskrido raudonosios aviacijos kariniai lėktuvai ir jie dar labiau patvirtino žmonių spėjimus. Niekas negalvojo, kad bus vykdomas masinis lietuvių tremimas Sibiran. Niekas ir nesapnavo, kad bus tremiami seneliai, motinos su mažais kūdikiais, ištisos šeimos su vaikais ir net ligonys.

Tremimų technika pas bolševikus jau buvo išdirbta ir praktiškai daug kartų pavartota. Tuos savo patyrimus jie panaudojo Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse.

Tremimams vykdyti prie Tarybinės Lietuvos komisarijų tarybos buvo sudarytas operatyvinis štabas. Labai charakteringa, kad jame buvo tik vieni rusai. Net vidaus reikalų komisaras A. Guzevičius ir saugumo departamento direktorius A. Sniečkus tame štabe nefigūravo. Jie akiai klausė rusų įsakymų ir juos vykdė, o J. Paleckis ir M. Gedvila jiems pakištus tremiamųjų sąrašus akiai pasirašė ir prieš lietuvių tautą yra atsakingi už tremtinių kančias ir mirtį.

Mažesnio masto operatyviniai tremimo štabai buvo sudaryti didesniuose miestuose ir visuose apskrįčių centruose.

Tremiamųjų sąrašus sudarė vietos komunistai ir jų patikėtiniai. Visoms aukoms sudaryta bylos, kuriose atžymėta Lietuvos nepriklausomybės laikų veikla ir, jei buvo valstybės tarnautojas, tai nurodyta kokioje žinyboje tarnavo. Kiekvienoje byloje buvo tremiamąjo fotografija, kad jį galima būtų lengviau atpažinti. Jei numatyta ištremti visą šeimą, tai šeimos galvos bylon įrašyti žmona ir visi vaikai.

Areštams vykdyti sudaryta mažos operatyvinės grupės iš NKGB kareivių ir vieno lietuviu, kuris gerai pažino vietas ir tremiamuosius. Tai lietuviški Judai, kurie išdavinėjo savo nekaltus brolius. Kur tikėjosi galimo pasipriešinimo, ten pasiuntė didesnį skaičių kareivių ir net po du lietuviškus išdavikus, kurie irgi buvo ginkluoti.

Išaušo baisus, dar mūsų tautos istorijoje negirdėtas, 1941 m. birželio 14 d. rytas. Į kiekvieną apskrities valsčių dundėjo autobusai ir sunkvežimiai su ginkluotais rusų kariais. Tai valsčių vietovėms ir apylinkėms skirtos operatyvinės grupės. Valsčiuose jos buvo išskirstytos į mažesnius būrelius ir pasiųstos suimti nėti tremiamuosius. Tremtiniais vežti išvartytos ūkininkų pastotys. Artimesni buvo tiesiai vežami į Dūkšto ir Turmanto geležinkelio stotis, o iš tolimesnių vietų visi buvo suvežti į Zarasus ir iš čia transportuojami į Turmantą. Vaizdas baisus, neįsivaizduojamas ir drebingas kiekiausias širdis iki asarų ir alpulių. Nekaltų kūdikių ir vaikų klyksmas, senelių duslūs maldos žodžiai ir atodūsiai, moterų isteriškos skausmo ašaros ir vyrų griežimas dantimis aidėjo visame Zarasų krašte ir enkavedistų trypiamoje Lietuvoje. Viskas nutilo

ir nušėiuvo, net ir gegutės liovėsi kvatotis. Mėlynaveidžių ežerų pakrančių karklai ir žilvičiai gailiai verkė pamerkę savo kasas kristolinio vandens bangutėse ir visų vėjų pučiamas Gražuotės šilas gūdžiai vaičiojo.

Taip dėjosi gelsvojo gintaro žemėje. Tie patys vaizdai buvo ir mūsų kaimynų latvių ir estų šalyse. Tai buvo pradžia pavergtųjų tautų naikavimo, pagal garsiąją I. Serovo instrukciją.

Iš Salako buvo pasiųstas autobusas su būreliu gerai ginkluotų engebistų švedriškės kryptimi. Ju tikslas buvo suimti švedriškės šaulių būrio vadą Mykolą Gimžauską ir mokyklos vedėją Justiną Preibį.

M. Gimžauskas buvo apsiskaitęs, susipratęs lietuvis ir didelis patriotas, nors buvo baigęs tik pradžios mokyklą. Švedriškai išaugęs į bažnytkaimį, jis čia suorganizavo šaulių būrį ir jam iki bolševikų invazijos vadovavo. Ilgainiui būrys išaugo į gausų vienetą ir buvo veiklus. Jis per šaulių būrį apjungė ir sudrausmino visos apylinkės kaimų jaunimą. Savo būrio apsilėidusiems ir nedrausmingiems šauliams Mykolą dažnai kartodavo: "Mūsų žemė verkia, kai toks šaulys ant jos vaikšto". Ta jo pastaba apsilėidusiems vyrams buvo žinoma visuose apylinkės kaimuose.

Pirmiausia autobusas sustojo Tolimėnuose buvusio švedriškės šaulių būrio vado pasigauti. Visiems tada buvo neramūs ir netikri laikai, tai ir Mykolas namie nenakvodavo. Dažniausia jis naktimis miegodavo kaimyno pirtyje. Tą atmintiną rytą jis jau buvo atsikėlęs ir ruošėsi išeiti į Girnabalas miškus, bet nespėjo, nes žmonių medžiotojus pirtin atvedė vietinis rusas, kuris, matyt, žinojo jo nakties buveinę.

Iš pirties M. Gimžauską nusivarė namo, davė penkiolika minučių laiko pasiruošti kelionei ir pasodino į autobusą. Prie jo prijungė jaunesnį brolių Joną ir abi seseris. Namuose pasiliko tik senukai tėvai ir kurčias dėdė siuvėjas. Taip ši rami lietuvių ūkininkų šeima jau sunaikinta.

Neteko Mykolos po kojomis savosios žemės, už kurios mindžiojimą bardavo savo būrio nedrausmingus šaulius.

Gimžauskus suimant operatyvinei grupei viską nurodinėjo lietuvis Kemeklis iš Salako apylinkės.

Sutvarkę Gimžauskų šeimą rusai išskubėjo Užvinčių kaiman, kuriame gyveno mokytojas J. Preibys.

Seniau Užvinčių kaimas ir visa apylinkė buvo gana tamsoka. Žemės prastos, žmonės neturtingi, tai kartais ir burnelę išmesdavo. Vakaruškose bernai dažnai mėgdavo pasibadyti ir apsikūščiuoti. To kaimo gyventojai kažkodėl buvo pravardžiuojami "ratnikais" ir šio epiteto jie labai nemėgdavo. Buvo šnekama, kad Salako klebonas baigęs pamokslą paprašydavo sukalbėti poterius už kraujuose paplūdusią Rusiją ir Užvinčius. Čia tarp kitko. Greičiausia tai tik nasaka.

Atgavus Lietuvai laisvę, Užvinčiuose buvo įsteigta dviejų kompleksų pradžios mokykla. Ji kaimui ir visai apylinkei turėjo daug teigiamos įtakos, ir žmonės pamazū švietėsi, pruso ir kultūrėjo.

Daug čia pasidarbavo mokytojai Jonas Garbšys ir Justinas Preibys. Paskutiniaisiais metais šioje miškų ir ežerų properšoje visi gyventojai buvo susipratę lietuviškai ir patriotai. Nors žmonės buvo neturtingi, bet verstis sugebėjo. Žiemą plūsdavo miškuose, o vasarą atliekamos nuo darbo rankos išvykdavo melioracijos darbus ar prie statybų.

Užvintiškiai surasdavo laiko ir kultūrinėse organizacijose dalyvauti. Čia tai jau buvo mokytojo J. Preibio nuopelnai. Už pavyzdinę jaunųjų ūkininkų veiklą jis buvo apdovanotas D.L.K. Gedimino III laipsnio ordenu.

BUS DAUGIAU.

Kadangi Adolfas Klimas kaip žurnalistas ir visuomenininkas aktyviai dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo; kadangi jis, šalia LŽS garbės narių Juozo Tumo-Vaižganto, Jono Kardoelio ir kitų, buvo vienas iš Lietuvos Žurnalistų Sąjungos steigėjų; kadangi Adolfas Klimas visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį reikšėsi kaip laikraštininkas ir redaktorius; kadangi ir dabartinėje išeivijoje jis liko aktyviu spaudos bendradarbiu, kurio įdomūs, stilingi raštai yra didelis turtas skaitytojams bei pavyzdys jaunesniesiems Kolegoms; ir kadangi išeivijoje atgaivintoje Lietuvių Žurnalistų Sąjungoje nuo pat pradžios jis yra pavyzdingas narys, mes, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Centro Valdyba, susirinkusi posėdžio 1969 metų rugsėjo 26 dieną nutarėme ADOLFĄ KLIMĄ pakelti Lietuvių Žurnalistų Sąjungos garbės nariu Detroitas, 1969 metų rugsėjo 26 dieną.

Antrieams kadencijos metams einant į pabaigą, LŽS Centro Valdyba vėl vieną ilgametį spaudos darbininką pakelia į LŽS garbės narius. Tai yra antras toks aktas nuo kadencijos pradžios. Nors, naują garbės narį skaitytojų pristatydama remsiuosi beveik išimtinai LE žiniomis, nuo savęs labai mažai tepirėdama, tačiau šią pareigą atlieku su didžiausiu malonumu.

Adolfas Klimas gimė 1889 m. birželio 16 d. Kušiškių kaime, Kalvarijos valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Mokėsi pirma Kalvarijos dvi-klasėje, paskui, namie pasirengęs, išlaikė pradžios mokyklos mokytojo egzaminus. 1912-16 m. Maskvoje, Šaniavskio un-te su pertraukomis studijavo teisę ir pedagogiką. 1913-14 m. mokytojavo Novosodų pradžios mokykloje. Pirmo pasaulinio karo metu mokytojavo Maskvos ir Petrapilio lietuvių mokyklose. Jo mokytojavimas buvo surištas su daug platesne pedagogine bei visuomeneine veikla. Tikrumoje jis steigė mokyklas lietuvių pabėgėlių vaikams ir ap-rūpindavo jas vadovėliais, ypatingai skaitymų knygomis bei elementoriais.

Jo žurnalistinė veikla, pagal LE, prasidėjo 1906 m. N. Gadyneje, kur jis pasirašinėjo Pelagius slapyvardžiu. 1916 m. *Petrapilyje, dirbdamas Lietuvių Komitete Pabėgėliams Šelpti*, kartu dirbo ir Lietuvių Balso redakcijoje. 1917 m. persikėlė į Voronežą, o 1918 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyvenęs Vilniuje, A. Klimas dirbo Lietuvių Mokslo Draugijos Knygų Leidimo komisijoje ir Lietuvos Aide, vėliau Švietimo Ministerijoje ir, bolševikams Vilnių okupavus, kurį laiką Švietimo Komisariate.

Isikūres Kaune, pradžioje dirbo Ministrų Kabineto Spaudos biure, iš kur perėjo į Lietuvos Ūkininko redakciją, 1920-21 m. tapdamas faktinuoju to savitraščio redaktoriui. Išitraukęs į Šaulių Sąjungos veiklą, 1921 m. redagavo Trimitą. Padirbėjęs Darbo, Saulėtekio ir Varpo redakcijose, vėliau buvo Steigiamojo ir kitų seimų stenogramų redaktoriu. Nepriklausomoje Lietuvoje jo dirbtą visoję eilę redakcijų, kaip Lietuvos Žinių, Vilniaus Žinių, Lietuvos Ūkininko ir kitų.

Kai Lietuvoje buvo didžiausias vadovėlių trūkumas, tai A. Klimas įniko vadovėlius leisti. Štai, keletas jų: Europos geografija — 1920 m., Užeuropių geografija — 1925 m., Lietuvos geografija (pirmoji laida 1922 m., o ketvirtoji — 1937 m.). Į lietuvių kalbą yra išvertęs eilę latvių, rusų, austrų autorių istorinių, visuomeninių bei politinių veikalų.

RYTŲ EUROPOS REZISTENCINIO SAJŪDŽIO ATSTOVO KAZIO VEIKUČIO KALBA

(Pasakyta Vliko seime, 1969 m. gruodžio mėn. 6 dieną)

Gerbiamas prezidiume, gerbiami šio seimo atstovai ir svečiai.

Tikiu, kad seimo sesijos metu atstovams priklausopri-vilegija ne tik paploti rankomis, bet ir pareikšti vienokią ar kitokią savo nuomonę. Tad naudodamasis šia privilegija prašau atleidimo, kad prie Rytų Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio reikalų eisiu truputį iš tolo.

STATUTO KOREGAVIMO REIKALAI

Pirmiausia noriu prisipažinti, kad kažkaip vis dar nesusigyvenu su mūsų struktūrine kompetencija. Atrodytų, kad seimas ir taryba yra įstatyminiai organai, o valdybavvykdomasis organas, nes statute pasakyta: valdyba vykdo Vliko seimo ir tarybos nutarimus. Yra pasakyta, kad tarybos posėdžių protokolus tvirtina pati taryba. Taip pat yra pasakyta apie seimo posėdžių protokolų surašymo tvarką, bet nutylėta apie jų tvirtinimą. Kai seimo protokolą paliekamas be statutinės kontrolės, prarandama organizacinės veiklos ryšys ir paties seimo reikšmė.

ADOLFAS KLIMAS-KELMUTIS.
Naujas LŽS Garbės Narys.

Tiek steigiant Lietuvių Rašytojų ir Žurnalistų Sąjungą 1922 m., tiek atskirą Lietuvių Žurnalistų Sąjungą 1930 m. A. Klimas buvo vienas iš kelių pagrindinių steigėjų. Retas mūsų publicistas, tur būt, tiek daug slapyvardžių savo raštam naudojo, kaip Adolfas Klimas. Be jau minėto Pelagius, jis ir A. Karigalis (LE neteisingai atspaus-ta Karigakis), ir A. Kirstukas, M. Kanapinis, A. Sniegaitė ir inicialias pasirašas. Paskutiniu laiku žinomiausias jo slapyvardis yra A. Kelmūtis. Šitaip pasirašindamas Naujienų dienraštį jis bendradarbiauja jau dvidešimt metų. LE sakoma, kad Vienybėje Lietuvinkų jis bandęs rašyti ir grožinių dalykų.

Enciklopedines žinias apgraibomis atpasakojęs, nuo savęs štai ką turiu pasakyti. Kai tik randu straipsnį Naujienose A. Kelmučio pasirašytą, visada nuo pradžios iki galo perskaitau. Išskyrus prieš porą metų ten tapintus ilgesnius jaunystės prisiminimus, šiaip jo straipsniai nėra ilgi, gal apie dviejų mašinraščio puslapių. Stilius visada labai ramus, išbalansuotas. Net ir polemizuojant (pav., atmenu, dėl LŽS atkūrimo, kuriam jis pritarė) jis rašo labai ramiai, neužgauliam, su gera humoro doze. Kai mes, jaunesnieji, pradėjė vienas kitam į plaukus kibti, pereinam prie užgaulaus tono, tai A. Klimas (A. Kelmūtis) niekam kraujo neužvirina, o veikiau atšauina. Jostiliaus, jo minties aiškumo, jo nuosaikumo ir žodžio taupumo galima tik pavydėti.

Aštuoniasdešimties sulaukusiam naujam LŽS garbės nariui benorėčiau nuosirdžiai palinkėti geros sveikatos ir dar daug darbingų metų. Žurnalistinį ir visuomeninį darbą daugiau kaip kapą metų dirbęs, žinome, jis galėtų daug ką pasakyti. A. Klimas būtinai turėtų tol plunksnos nepadėti, kol neatsiras bent kelių simtų puslapių atsiminimų tomas. Ilgiausiu metų, gerbiamam Jubilatiui ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos GARBĖS NARIUI!

Alfonsas Nakas

IŠ KUR YRA KILĘ TAUTŲ PAVADINIMAI

(Iš "Argentinos Lietuvių Balso")

Jei šią dieną įvairiose knygose mestume trumpą žvilgsnį į tokius skyrius, kuriuose yra aprašomos įvairios tautos ir jų tautų savitarpiniai santykiai, ypač tolimoje praeityje, tai susidaro įspūdis, kad žiloje senovėje būta daug daugiau tautų, negu šiais laikais. Žinoma, kai kurios tautos išnyko, ir jų praities buvimas yra geriausiai įrodomas jų išlikusiais raštais. Tačiau kai kur kalbama apie daugelį tokių tautų, kurios nėra palikuosios jokių savo rašto pėdsakų.

Tokia proga aš noriu šį tą pasakyti apie kai kurių tautų savotišką pavadinimą senais laikais. Anksčiau jau esame girdėję, kad kai kurie pasaulio keliauninkai buvo pavadinę mūsų žmones ais-čiais, bet po tam tikro laiko buvo sužinota, jog tie vadinamieji ais-čiai save vadino lietuviais, taigi tas klaidingas pavadinimas išnyko, ir toji Aistija buvo vadinama tikuoju vardu t. y. Lietuva. Žiloje senovėje ne visur žmonės turėjo vadinamąjį tautinį apsisprendimą, nors ir žinojo, kad jų vartojama kalba yra skirtinga nuo kituose kraštuose gyvenančių žmonių kalbos. Tik labiau su kultūroje žmonės buvo apsisprendę pagal savo kalbą vadinti save tam tikros tautos žmonėmis. Taigi tada mūsų žmonės buvo tiek susipratę, jog žinojo, kad visi tie, kurie kalba lietuviškai, priklauso lietuvių tautai, o visas jų gyvenamas kraštas yra Lietuva. Jei toje senovėje mūsų žmonės nebūtų žinoję, kuriai tautai jie priklauso, tad tas pavadinimas aisčiai būtų išlikę ligi šių dienų ir mes būtume vadinami ne lietuviais, bet ais-čiais, o mūsų tėvynės kraštas — Aistija.

Prie Lietuvos vakarinių sienų prisikliejusį jūrą buvo pavadinta Baltijos jūra ir aplinkiniai gyven-tojai buvo vadinami baltais. Kai rusų gentainiai tais senais laikais veržėsi iš rytų į vakarus, arčiau prie Baltijos jūros, tad lietuvių juos pavadino baltusiais. O patys rusai žinojo, ką reiškia lietuviškas žodis baltas. Spalvotumo prasme tas žodis rusiškai reikė bely. Taigi rusai savo tų gentainių kraštą pavadino Belorusija. O tikrumoje galėjo pavadinti Baltusija, juk ir ta jūra jie vadino Baltiskoje more. Žinoma, rusų bu-vo suklysta, bet per ilgus amžius išsigalėjusi klaida paprastai negali būti atitaisoma.

Šiais laikais yra plačiai išgar-sejęs tautos pavadinimas indėnai. Iš kur yra tas pavadinimas kilęs? Senais laikais vienas persas keliauninkas buvo mitykęs į Azijos kraštą, kuris dabar yra vadinamas Indija. Tame krašte tas persas aptiko tokią upę, prie kurios žmonės geriau gyveno, negu kito-se to krašto vietose. Ir toji upė to keliauninko perso buvo pava-dinta Indo vardu, nes tas žodis to perso kalba reikė visokeriopą

tas planas karo metu buvo su-rastas ir išverstas į anglų kalbą, kurio vienas egzemp-liorius dabar randasi pas mū-sų diplomata dr. Bačkį. Šių faktų akivaizdoje mes, vilnie-čiai, laikome lenkų karo vete-raną pulkininką Bociaską nei kiek negeresniu už žydams vokiečių Echmaną.

Jeigu jau ir daryti lenkams nuolaidą už Vilniaus kraštui padarytas skriaudas, reikėtų atkreipti dėmesį ir į šį dienų lenkiškąjį klastingumą, kai istoriniame filme "Kryžiuo-čiai" išjuokė lietuvius pasau-lio akyse — apvilko neišdirbtų žvėrių kailiais ir pavaizdavo juos šukaujančiais laukinių žvėrių balsu. Juk yra žinoma istorinė tiesa, kad anuo metu tekstilė buvo geriau išvystyta Lietuvoje, negu Lenkijoje. Pa-galiaus visai akivaizdai lenkiš-koji klasta, kai 1966 m. savo krikščionybės tūkstantmečio proga suklaidino Vatikaną, ku-ris išleido pašto ženklą, vaiz-duojantį Vilnių Lenkijos dali-mi. Tuo metu buvo vilniečių užsimojimas raginti laisvojo pasaulio lietuvių, kad rašytų protesto pareiškimus Vatikau-nui, bet Vliko taryba pasiprie-šino vilnietiskai akcijai, tvir-tindama, kad Vatikanas apgai-lestaujęs nesusipratimą ir ža-dąs lietuviams kompensuoti kita proga. Bet, kaip atrodo, tie

klestėjimą. Kai tokiu vardu tą upę ėmė visi vadinti, tad nuo upės pavadinimo visi aplinkiniai žmo-nės buvo vadinami indais ir visas tas kraštas įgavo Indijos vardą. Įvairioms to laiko žmonių tar-mėms tas pavadinimas buvo iš-tariamas hindi, hindus, hindos.

Kai buvo atrasta Amerika, tad iš pradžios buvo manyta, kad tie keliauninkai plaukdami savo lai-vais aplink pasaulį priplaukė Azi-jos Indiją ir surastus tame krašte žmones pavadino indėnais, Indijos gyventojais. Nors tada buvo su-klysta, bet tas naujų žmonių pa-vadinimas neišnyko ligi šių dienų, tad ir šiandien tos atrastos Amerikos palikony s tebevadina-mi indėnais.

Žiloje senovėje nors ir buvo, taip sakant, sukurta rašto kalba, bet įvairiose vietose susidarė skir-tingi dialektai, arba tarmės, iš kurių per tam tikrą laikotarpį su-sidarė skirtingos tautos. Toje gi-loje senovėje, pavyzdžiui, iš va-dinamųjų slavų susidarė atskiros tautos su savo skirtingomis kal-bomis, pavyzdžiui, lenkai, rusai, ukrainiečiai, baltusiai, čekai, slo-vakai, serbai, kroatai ir kt. Pa-galiau ir lietuviai, gal prieš pen-kiasdešimt tūkstančių metų, vie-nodai kalbėjo su prūsais, latviais ir kitais. Jei, palygintume vadina-muosius baltusius su ukrainie-čiais, tai maždaug prieš šešis šim-tus metų jie kalbėdavo ta pačia kalba, kuri tik vėliau pasidarė skirtinga.

Kartais ir dabar vienu kitur prisimenami mūsų gentainiai jot-vingiai. Taigi ir čia kyla klausimas, gal tas pavadinimas yra at-siradęs panašiu būdu kaip aisčių pavadinimas. Prisimindamas savo jaunystę galiu pasakyti, jog maž-daug prieš 70 metų tekdavo tokį vardą dažnai išgirsti ir savo aki-mis tuos jotvingius matyti. Mat, tada prie mano tėviškęs buvo ne-maža tokių mėgėjų jaunolių, ku-rie dažnai jodinėdavo arklinis, ir tokie joikiai buvo įprasta vadinti jotvingiais, nes jie mėgdavo vi-sokiais vingiais tam tikrą laiką pajodinėti. Ir man pačiam kartais tekdavo maloniai ant arklio pajodinėti. Kai pajodinėjęs sugrįžda-vau namo, tad namiškiai paklaus-davo mane: „Kur taip ilgai vin-giavai su savo juodbėrėlin?“

A. Kelmūtis.

IV DAINŲ ŠVENTĖS RUOŠA

Mokytojai Vytautui Gutaus-ku, IV Dainų Šventės Reper-tuaro ir Muzikinės komisijos nariui, pavedama tvarkyti Vau-kių Chorų registravimą bei tų chorų aprūpinimą IV Dainų Šventės Jungtinio Vaikų Cho-ro repertuaru. Lituanistinių mokyklų dainų mokytojai pra-

pažadai ir pasiliko tik paža-dais.

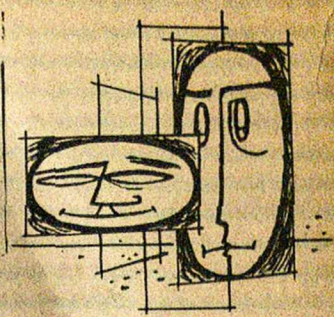
Tik čia trumpai suminėtu faktų akivaizdoje norėčiau manyti, kad lietuviui politikui nepridera santykiuoti su len-kais, nes kol kas jie yra lai-komi mūsų priešais. Ir dar su tokiais lenkais, kurie net vie-šai skelbia savo pretenzijas į svetimas žemes ir sudarinėja planus vėl grobti mūsų Vilnių ir ukrainiečių Lvovą.

Čia, žinoma, nenoriu pri-mesti Vliko pirminkui blogą valią. Tai greičiausia tik poli-tinis neapdairumas. Šį reikalą paryškiniu tik todėl, kad mūsų politikos vairuotojai ateityje santykių su lenkais reikau pirmiausia išlygintų nuomo-nių skirtumus savųjų tarpe.

SANTYKIAVIMO SU UKRAI-NIEČIAIS REIKALINGUMAS

Turint galvoje Europos žem-yne Lietuvos etnografinę padė-tį ir planuojant su artimiausiais kaimynais ateities san-tykius, mums yra būtina pirmoje eilėje turėti stiprų už-nagarį. O tas stiprus užnuga-ris ir yra gerų istorinių san-tykių kaimynai ukrainiečiai. Todėl ir išvystikime visus galimus būdus ateičiai, kad savo žemių integralumui ap-saugoti turėtumėm neabejoti-ną kovos draugą, nes kol kas dar tebegalioja ir jėgos prin-cipas.

KREIVI VEIDRODŽIAI

IŠ PRADEKANČIŲJŲ KŪRYBOS

V. BUKAUSKAS

Patyrimas

Avių visas pulkas
Vištidėn atvyko.
Jas vištos
Su duona-druska
Pasifiko,
Vaišino kiaušiniai,
Dalinos planais,
Gaidžiai
Tostais keitėsi
Su aviniais.

Kaip dėti kiaušini —
Višta mokė avį,
Avis pasigyrė,
Kiek vilnos ji davė...
Ir kai užgiedojo
Trefeji gaidžiai,
Su patyrimu
Iškeliauvo svečiai.

Ir vištos,
Ir avys
Patenkintos buvo,
Kad jų patyrimas
Naudingas neužu,
Užmiršę,
Kad avys
Kiaušinių nedės
Ir vilnų nuo vištų
Nieks kirpt nepradės...

— Viskas tvarkoj, Vincuk. Gavai dviejų kambarių butą su visais patogumais — net vo-nia atskirta nuo tualetu... —

(Is "Šluotos" humoro)

šomi tuo reikalu kreiptis į ji, pranešant pageidaujamą re-pertuaro egzempliorių skaičių šiuo adresu: Vytautas Gutaus-kas, 7034 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Telefonas /312/ 776-3697.

Petras Armonas
Repertuaro ir Muzikinės Kom. Pirmininkas

Čia turiu omenyje ne kepu-rinę pažintį, kaip kad iki šiol yra, bet pirmą galvon pasi-keisti su Ukrainos egziline vyriausybe draugiškumo noto-mis ir tarptautiniais ryšini-kais, kurie informuotų ir de-rintų abiejų veiksmų išsilais-vinimo žygius iš dabartinio komunistinio jungo. Šią mintį jaukėliau 1967 m. seime ir net raštišką pareiškimą buvau į-teikęs, bet, kaip atrodo, nebuvo atkreiptas reikiamas dėme-sys. Gi šiandien siūlau nepa-likti šiame reikale spragos, bet padaryti tvirtą reikiamą sprendimą.

Kai kieno išgalvotą gandą, kad ukrainiečiai yra ne vals-tybinė tauta ir tik todėl ben-dradarbiauti mums su jais yra nepakeliam, skaitau žalingu ir mūsų ateities politikos klai-dinimu.

ETNOGRAFINIŲ SIENŲ STUDIJOS REIKALAS

1964 m. seime buvo iškeltas klausimas tęsti anksčiau pra-dėtą Lietuvos etnografinių sienų studijos darbą. 1965 m. Vliko valdyba buvo sudariusi iš vilniečių komisiją rytinių sienų Lietuvos etnografiniai medžiagai rinkti ir 1966 m. prie Vliko valdybos buvo su-organizuotas Lietuvos Tyrimo Institutas.

Vilniečių komisija surinkta medžiagą su savo rekomen-da-

cija perdavė Lietuvos Tyrimo Institutui. Lietuvos Tyrimo Institutas nustatė etnografines ribas ir toms riboms paremti nutarė išleisti mokslinę stu-diją. Bet, kaip atrodo, studijos darbas ir vėl elna užmirštin. Tai ir yra pati didžioji klaida.

Juk mes visi tikime į Lie-tuvos laisvę ir taip pat tikime, kad Lietuvos laisvės rytojus yra surištas su kitais didžiai-siais pasaulio įvykiais, bet tur būt nieks neprašytume kada tie didieji įvykiai sprogs. Kad tas didysis sprogtas neuž-kliuptų mus vėl nepasiruošu-sius, kaip kad užklupo 1918 metais, pirmoje darbų eilėje darykime viską ką galime iš-eivijos sąlygose padaryti Lie-tuva! gero ir pozityvaus — su-telkime visas mokslo pajėgas ir įrodykime sau ir pasauliui Lietuvos nuosavybės ribas. Mes šiandien jau didžiuojamės išelvijos moksline darbu-Lietuvių Enciklopedijos išlei-dimu. O kai padarysime sava-jai tautai antrą didįjį darbą — išleisime Lietuvos etnografi-nių sienų studiją, su lengva širdimi kartu su kitomis pa-vergtomis tautomis kovosime už Lietuvos laisvę.

Ačiū už kantrybę ir prašau atkreipti dėmesį į šias mano pastabas.

Kazys Veikutis
1969 m. gruodžio 6 d.

Pranyš Alšėnas ***** ATSIKĖRŠIJIMO "FIASKO" *****

Po A. R. (inkūno) išpuolių prieš Kanados Lietuvių Fondą "Tėviškės Žiburiuose" (žiūr. to laikraščio vedamąjį "Savieji klausimai", 1969. X.16), teko parašyti straipsnį, pavadintą "Kanados Lietuvių Fondas geram kely", kuris buvo atspausťas "Nepr.Lietuvoj" vedamuoju (ž. "NL", 1969. X. 29).

Tame straipsny, nurodant faktus, buvo sugriauti visi A. Rinkūno teigimai ir noras kankti arba ir visiškai sugriauti taip gražiai veikiančią Kanados Lietuvių Fondą, kurio nūdienis kapitalas (pagal vėliausiuosius duomenis) jau yra \$ 57. 322. Vadinasi, jau daugiau pusės numatytos sutelkti (100.000 dol.) sumos.

Atsiliepdamas į mano vedamąjį A. Rinkūnas neturėjo ir neturi jokių kitų motyvų, tik pasakymą, jog aš "nežinas ką rašas". Be to, dar vis neatleisdamas Liet. Fondo vadovybei, kodėl pastaroji nepakluso Liet. B-nės Krašto v-bos norui, kad Fondas būtų v-bos žinioj (mat, tada A. Rinkūnas buvo v-bos p-ku), o įsiregistravo valdžios įstaigoje bei gavo čarterį kaip atskiras padalinys, tad A. Rinkūnas ir dabar dar tebekovoja su Fondu.

Deja, iš tos kovos ir kerštvimo-teišėina tik labai didelis "fiasco" ir apsijuokinimas paties savęs.

Neseniai įvyko Kanados Lietuvių Fondo atstovų suvažiavimas. Ir tenai A. Rinkūnas nenu-rimo su savo priekabėmis. Ne-gana to, "Tėviškės Žiburiai", šiaip jau labai rimtas laikraštis, buvo pastatytas vėl į nema-lonią padėtį. Tas savaitraštis buvo informuotas apie suvažia-vimo eigą taip jau sujauktai ir iškraipytai, kad kitam numery turėjo atspausti šitokio turinio atitaisymą: "TŽ" 1969 m. 51-52 nr. Kanados Lietuvių Fondo su-važiavimo aprašyme atitaisyti-ni šie netikslumai. Suvažiavimą atidarė tarybos pirm. V. Balsys (ne L. Balsys). Torontas išpildė

JIB

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS, NEI ZILAS

vartojo 16 savaičių

pusę metų

vienuis metus

Fotografijos rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, suaiško plaukų slinkimą, gražina natu-ralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS užtikrintai. JIB 8 uncijų butelis — \$6.00. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite JIB labo-ratorijos atstovybės Kanadoje adresu:

JIB Laboratorija, 2498 Dougall Ave, Windsor, 12. Ont.

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

IR TIKRAI PADĖSITE SAVO ARTIMIESIEMS

UŽSAKYDAMI SIUNTINI PER

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 HACKNEY ROAD, LONDON, E.2. ENGLAND

Telephone: 01-739 8734

Šį rudeni siūlome 3 dovanų siuntinius sudarytus iš tokiu dalyku, kas labiausiai reikalinga ir naudinga Lietuvoje.

RUDENINIS (1) 1969.

3 jarda vilnonės veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam paltui, 3½ jardo puikios kostiuminės angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jarda crimplene medžiagos puikiai suknėlei, vyriškas arba mote-riškas aukštos rūšies megztukas, išeginiai nailono marškiniai arba bliuskute, 1 pora vyriškų arba moteriškų kojinių (vilnanių arba nailoninių), 20 geriausios rūšies cigarečių. Kaina \$ 100.

RUDENINIS (2) 1969.

Nailoninis itališkas vyriškas arba moteriškas lietaištis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknėlei me-džiagos, 1 gelėta arba ornamentais vilnonė skarelė, 1 vyriškas arba moteriš-kas megztukas, 1 kaklaraištis arba dėžė šokoladinių saldinių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės. Kaina \$ 100.

MAISTO SIUNTINYS 1969.

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. bopkos lapų, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dežutė nescafes, 2 sv. geriausių kiaušinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldinių. Kaina \$ 35.00.

• 1 kiekviena rūbų siuntinį galima padėti šiuos labai naudingus ir pageidau-jamus dalykus Lietuvoje: Nailoniniai lietaištis \$11.00, geriausios rūšies vilnonės skarelės \$5.00, nailoninės kojinės \$2.00, nailoniniai marškiniai \$9.00.

• Taip pat priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, šaldytuvams ir t. t.

• Musu sąskaitos suteikia Jums teisę gauti mokesčių mokėjimo sumažinimą.

• Kiekvieno siuntinio pristatymas yra garantuotas.

veikia lietuvių kultūriniams bei labdaros tikslams remti, skatin-ti ir ugdyti... Toliau: "Fondo nuolatinis kapitalas neliečia-mas".

Op. Rinkūnui vis dar tas nei-aišku. Jis jau turėjo ir turi įvai-rių planų Fondo kapitalui išleis-ti (kaip, Jaunimo kongresą su-rengti, m-loms mokymo prie-monių parūpinti, etc.), kad tik sugriovius Liet. Fondą...

Todėl čia ir antru kartu klausitina: "Quo vadis, p. Rinkū-nai?"...

P. S. Čia paduodami Kanados Liet. Fondo v-bos ir tarnybos sąstatai:

Dabartinė Fondo valdyba: dr. A. Pacevičius - pirmininkas, Stp. Jakubickas - vicepirm., K. Luko-šius - sekr. ir inž. P. Lelis - ižd. bei Fondo vajeaus vadovas.

Fondo tarybą sudaro šie as-menys: inž. V. Balsys - pirm., P. Januška - sekr. ir nariai: inž. L. Balsys, J. P. Bastys, J. Bersė-nas, Stp. Jakubickas, P. Januška, inž. J. Kšivickas, inž. P. Lelis, K. Lukošius, inž. A. Meiliūnas, dr. A. Pacevičius ir J. R. Sima-navičius.

Fondo Revizijos komisiją su-daro: Z. Girdauskas, J. Gustai-nis ir A. Rudokas. Kanados Liet. Fondo teisinis patarėjas - B. M. Kelly.

SUDBURY, ONT.

Į LB valdybą išrinkta ir pa-reigomis pasiskirstė: Stasys Tolvaiša - pirmininkas, Juo-zas Staškus - vicepirminin-kas, Juozas Kručas - sekre-torius, Izidorius Ragauskas - iždininkas ir Petras Sėmėžis - narys kultūriniams reika-lams.

Į kontrolės komisiją išrink-ta: kun. Antanas Sabas, Aldona Kručienė ir Antanas Žilėnas.

LB valdyba ruoš šiuos pa-rengimus: Vasario 16 d. pami-nėjimas - š. m. vasario mėn. 7 d., 130 Frood Rd., Ukrai-niečių salėje. Motinos dienos minėjimas - š. m. gegužės m. 10 d., ukrainiečių salėje. Tau-tos šventė - š. m. rugsėjo m. 10 d., ukrainiečių salėje ir Kariuomenės šventės paminė-jimas - š. m. lapkričio mėn. 21 d., ukrainiečių salėje.

Kanados Lietuvių Fondas paskyrė \$50.00 "Tumo-Vaiž-ganto" šeštadieninės mokyk-los išlaikymui. "Geležinis Vil-kas" klubo valdyba paskyrė \$25.00 buvusios Kalėdų eglutės dovanoms, todėl šeštadie-ninės mokyklos 5 mokiniams užsakyta vaikų laikraštėlis "Eglutė". Kalėdų senelių gerai atliko Aleksas Kusinskas. Eg-glutė ruošė 1969 metų LB val-dyba ir parapijos klebonas.

JUOKINGAS NUTARIMAS

Š. m. sausio mėn. 4 d. LB su-sirinkimas greit ir sklandžiai išrinko bendruomenės valdybą, bet kituose klausimuose neiš-vengė ir ginčų. Buvusi 1969 m. kontrolės komisija pasiūlė-lie-tuvius, kurie pritaria komunis-tinei ideologijai, neigia lietuviš-kumą ir tautinius bendruome-ninius reikalus, vengia prisidėti - jiems mirus Lietuvių Ben-druomenės valdyba turėtų ne-pirkti vainikų ir susilaikyti nuo kitokių pagarbos veiksmų. Buvo balsu reikalaujančių tą patį tai-kinti ir tiems, kurie vengia su-mokėti solidarumo mokesťi.

Po labai karštų ginčų kontro-lės komisijos pasiūlymas, nors ir maža balsų persvara, buvo priimtas.

Kanados Lietuvių Bendruo-menės statute pasakyta: -Kana-doje gyvenę lietuviai yra Kana-dos Lietuvių Bendruomenės na-riai. Teisę būti nariu nustoja, - jei kenkia lietuvių tautai, yra priešingi Lietuvos nepriklauso-mybei arba pritaria Lietuvos okupacijai. Kas pagal KLB sta-tuto paragrafą "2" nėra pilna-teisiai nariai, nustato KLB apy-

TORONTO

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus

6% už sėrus (numatoma)

7% už 1 m. term. den.

7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAU-SIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą -- 66% įkainuoto turto.

VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju ap-draustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario.

Telefonas LE 2-8723

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

BE MUITO DOVANOS:

Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smul-kus aprašymas ir paaiškinimai. Pažymėtos kainos yra galu-tinės.

Taip pat persiunčiame pinigų, už kuriuos gavėjas gali nu-sipirkti įvairių prekių specialiose dolerinėse krautuose.

Maisto siuntinių svoris neribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmo-kėsitė gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumu, prašome klausti, - telefonu bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug patarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;

šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

GRAŽUS BUVO PARENGIMAS

Šaunų šokių vakarą su šil-ta vakariene /zuikiais ir stir-niena/ ir turtinga loterija, su-rengė Toronto medžiotojų ir žūklautojų klubas "Tauras" sausio mėn. 10 d. Prisikėlimo salėje.

Salė buvo pilna klubo narių, prijauchiančių ir svečių. Vyra-vo linksma ir gyva nuotaika.

la

• Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 52-ji sukaktis Toron-

linkės valdyba. Pripažintieji ne-pilnateisiais nariais, apylinkės valdybos nutarimą gali skusti KLB Garbės Teismui. Garbės Teismo nutarimas galutinis. Sudburio LB narių nutarimas, atrodo, nebūtų priešingas KLB statutui, bet kada jau pradeda-ma kalbėti apie sankcijas mi-rusiems nariam, kuriem anks-čiau pilnateisio lietuviuo vardo ir teisių niekas neatėmė, o mirė nei pasiaiškinti, nei skustis Garbės Teismui nebegali-Ben-druomenės susirinkimo nutari-mas, atrodytu, truputį juokin-gas. Šis nutarimas, ar tik nebus greitų ir neapgalvotų sprendi-mų išdava. Kiekvienas atvejis, jei tokių pasitaiko, turėtų būti aiškinamas atskirai, atydziai ir nesivadovaujant minios psicho-logija. LB organizacija yra įs-teigta: -(d) ugdyti lietuvių tarpe vienybę ir tautinį susipratimą, (e) derinti visų Kanados lietu-vių veiklą, (f) siekti, kad visi Kanados lietuviai vieningai rū-pintųsi kiekvieno lietuviuo kultū-rine ir materialine gerove (KL B statutas) ir t. t., bet ne tarpu-savio ginčams ir skaldymuisi.

Kaip bebūtų, Kanados lietuviai kurie lietuviuo vardą ir tautinę garbę keičia puošdamiesi rau-donomis plunksnomis, pars-i-duoda į pasaulinę rinką skanes-nį sriubos šaukštą, arba su-glamžytą žalią popierėlį, turėtų visgi pagalvoti apie anksčiau daromų nutarimų reikšmę. Mū-sų, gi, kolonijai toks nutarimas atrodo yra nereikalingas, pavė-

te bus minima vasario 15, sek-madienį, Central Tech. ervio-je salėje. Meninei programai apylinkės valdyba pakvietė vi-sų pagrindinius Toronto meno vienetus.

• Aleksas Kulikauskas, senosios kartos ateivis, gyvenęs Beatrice gatvėje, mirė sausio 5 d. Palai-dotas sausio 8 d. nelietuvių ka-pinėse. Paliko liūdinčią žmoną ir sūnų.

• Jonas Daujotas, 69 m. am-žiaus, mirė sausio 8 d., palai-dotas sausio 12 d. Velionis kūręs nuo Šiaulių. Buvo senosios kar-tos ateivis. Toronte turėjo var-totų baldų krautuve.

luotas ir griauantis ligi šiol buvusią labai gražią tautinę tradiciją. Ar jis bus vykdomas, ar bus kam taikyti-pažiūrėsim.

J. KRUCHAS.

Sault St. Marie, Ont.

ŠAUNI SUKAKTIS

Mūsų tautiečio Viktoro Staškūno įsteigta ir vadovau-jama Winston Construction Co. Ltd. pereitų metų gruodžio 22 dieną, ištaigingoj jo paties statytoj rezidencijoj iškilmingai atšventė savo darbo dešimtmetį. Sukakties minėjime dalyvavo daug žy-mių asmenų, kurių tarpe ir burmistros atstovas, Viktoras Staškūnas yra tikrai aukščiau-siai prasimušęs iš visų Sault Ste Marie lietuvių ir savo su-maniau darbštumu pasiekęs tikrai džiuginančių vaisių. Ypačiai svetimųjų tarpe jis yra labai aukštai vertinamas kaip sąžiningas ir sumanus kontraktorius. Jis mieste ir apylinkėje yra pastatęs labai daug mokyklų ir vieną iš mo-derniausių t. y. šv. Jeronimo bažnyčią.

Labai džiugu, kad ir mūsų tautiečių tarpe atsiranda tokių gabių žmonių, kurie ne tuš-čiais žodžiais, bet savo dar-bais kelia lietuvių vardą ir garbę kitataučių tarpe ir klo-ja šimtines taip pat ir lietu-viškiems reikálams. Linkime Viktorui sėkmės ir ateityje.

Krsp.

LITUANUS ŽURNALAS, MINEDAMAS 15 METŲ SUKAKTĮ, SKELBIA JUBILIEJINĮ VAJŲ — SU YPATINGOM DOVANOM.

Jau penkiolika metų, kai Lituanus, leidžiamas anglų kalba, atlieka laisvųjų lietuvių šauklio pareigas 97 pasaulio šalyse — tiek valstybių jis paštu pasiekia keturis kartus metuose. Penkiolikos metų sukakties progą, Ad. Vaitkevičiui tarpininkaujant, viena šveicarų firma, mūsų žurnalui pa-dovanojo didesnę kiekį „Tobler“ šokolado. Visi nauji prenumeratoriai, užsisakę LITUANUS iki vasario 16 d., gaus paštu „Tobler“ šokolado dėžutę.

Cekius rašykite LITUANUS vardu, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas ūkių pataravimas
Parduodame American Travelers ūkius ir money orderius
Užikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,600,000.00

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	5.5%
Už vienų metų indėlius	8%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas yra rengiamas sekmadienį, vasario mėn. 15 d. Iškilmingos šv. Mišios bus laikomos VAV parapijos bažnyčioje, o akademija įvyks Scot Park gimnazijos /kaip ir pereinamais metais/ salėje. Meninę programą išpildys Montreale Gintaro ansamblis. Meninę programą numatoma pradėti kiek anksčiau, kadangi montrealiečių laukia ilga kelionė į namus.

Į N. Metų sutikimą KLB-nės valdyba pardavė 184 bilietus. Be hamiltoniečių matėsi ir iš toliau, jų tarpe net ir iš Lietuvos, atvykusių atostogoms pas savo gimines. Susirinkusių pasveikino LB-nės Hamiltono ap. valdybos pirm. A. Juozapavičius.

Naujos valdybos išrinkimui, vietos LB-nės valdyba numato sušaukti organizacijų atstovų susirinkimą.

Į "T.Ž." metinį spaudos balių rengiasi vykti daug hamiltoniečių.

Hamiltono vyskupas laiškų pranešė, kad katalikiškoms gimnazijoms išlaikyti, VAV parapijai uždėta per 1970 m. 3,500 dol. duoklė. Sausio mėn. turi būti įnešti 1800 dol. ir liepos mėn. likusi suma.

K.B.

KANADOS LIETUVIŲ KREPŠINIO TURNYRAS

Šiais metais Kanados Apygardos krepšinio turnyrą sutiko ruošti mūsų jaunas, bet labai energingas sporto klubas "Tauras" Londone. Turnyras vyks sausio mėn. 24-25 dienomis. Kadangi šiais metais gavėnia gana ankstokai prasideda, tai nėra ko laukti ir su turnyrais. Kiek mažesnėse vietovėse tuo pačiu įsisiūbavimu visa bendruomenė ir svečiai iš apylinkių sueina pabuvoti bei prie malonios nuotaikos panagrinėti turnyro rezultatus.

Turnyras bus vykdomas šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A ir mergaičių A. Apygarda prašo klubus registruotis šiais metais kiek anksčiau, kad turnyre būtų visi klubai ir komandos užregistruotos šiaurės Amerikos sporto sąjungoj. Taip pat primenama klubų žiniai, kad šiais metais visi sportininkai turėtų savo gimimo metų įrodymus-gimimo metrikus ar jų fotostatines nuotraukas. Tuo norima išvengti pereinamųjų sąjungos žaidynėse įvykusių nemalonių.

Prašoma klubų vadovautis ir sekti rengėjų pranešimais bei informacijomis. Komandų registracijas bei turnyro mokesčius prašoma siųsti betarpiškai rengėjams. Sąjungos registracijas siųsti Apygardos vadovui: 28 The Palisades, Toronto 3, Ont.

Laukiama visų klubų dalyvavimo bei tvarkingo registravimo, o rengėjams ir dalyvams linkime sėkmės, geros nuotikos ir gražių rezultatų.

K. LUKOŠIUS, Kanados Sporto Apygardos Vadovas.

Hamiltono didelės plieno Dafasco įmonės tarnautoja Stan Verbicka ir jo šeimos naitruka (spalvuota) įdėta įmonės žurnalo "Illustrated News" kalėdiniame numeryje. Nuotraukoje prie raštuoto staltiese padengto kalėdinių skanėstų stalo tautiniais rūbais pasipuošusios p. Verbickienė ir dukrelė Ramona rodo lietuviškus meduolius - grybus. Aplinkui vaikai Darius, Audra, Richard ir vyras Stan.

Montreal
LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
CFMB STOTI
BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO
1053 Albanel Cr.,
Duvernay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
601 St. John Road TEL. 695-3883
POINTE CLAIRE, QUE.
(M. RUTKAUSKO)
• Atliekame probėgama ir kapitalinio auto-mašinos darbus.
• Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
• Tikrai keliolika minučių iš Montreale greičiu Nr. 40
arbu Nr. 20. Atvažiuoja neapsiriksita!

Lafleur Radio Taxi SKAMBINKITE,
Savininkas Alfonsas Viskantas iš visų vietų LaSalėje.
TEL. 366-8300
SPECIALIOS KAINOS:
• Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms. -- visas 24 valandas.
• Į tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. J. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.
Tel. 768-6679.
Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naują įrangą moderniausia drabužių apsauga (storage) ir greita patarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Koršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daroms įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle
[VAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA:
Durys, langai, remai, Izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cemento, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

KELEIVIS
Ašku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?
Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.
Keleivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$5.00.
Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.
Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

MONTREALIO LITUANIS-
tinė mokykla gruodžio mėn. 21 dieną šv. Kazimiero parapijos svetainėje surengė tradicinę Kalėdų eglutę. Labai gerai buvo sugalvota tą šventę atlikti prieš Kalėdas, ir mokytojai, ir mokiniai, ir tėvai buvo laisvi nuo repeticijų ir nuo visų darbų suriščių su jomis.

Tėvų ir svečių atsilankė pušėtina, bet galėjo būti ir daugiau. Liūdna, kad mažai kas domisi mažų vaikučių pasirodymais. O buvo kuo pasigėrėti. Programos išpildyme dalyvavo visi mokyklos mokiniai.

Pirmas vaizdelis buvo pavadintas "Pirmas sniegas". Čia ir deklamavo, ir šoko sniegės ir juokus krėtė su sniego seniu.

Antras vaizdelis: "Prie Kalėdų eglutės". Čia vėl deklamavo, choras dainavo, bet išpūdingiausi buvo žaislų maršai: lėlių, kaladėlių, sviedinių ir būgnininkų. Lėlių maršą atliko parengiamojo skyriaus ir mažiausios mokinukės. Kiekviena vis kitaip buvo papuošta. Lėlių motina, Teresėlė Keršytė, puikiai atliko lėlių motinos rolę. Visos lėlės iš eilės kėlėsi ant savo padėklų, nelyginant save "pristatė". Daugumas kalbėjo gražia lietuviška tarsena. Kaladėlių originalūs kostiumai ir jų marširavimas buvo gražus. Įvairiaspalviai sviedinukai ir su jais judesiai įvairino programą. O jau būgnininkai savo

drausmingu marširavimu visus žavėjo. Jie ir Kalėdų Senelį - akt. V. Sabalį su dovonomis pasitiko ir į sceną atvedė. Kalėdų Senelis visus gražiai pasveikino apie pavergtos Lietuvos vaikučius papasakojo ir apdalinė dovonomis. Džiaugsmo vaikučiams tikrai buvo.

Dainas, šokius ir maršus palydėjo pianinu p. J. Žukauskienė ir p. E. Verbylienė. Programą paruošė ponios mokytojos: Baltuonienė, Blauzdžiūnienė, Malcienė ir Navikienė. Programai pasibaigus Tėvų komitetas visus vaikučius, tėvus ir svečius pavaikino. Nenoriai skirstėsi tėvai ir vaikučiai, nes norėjosi visiems dar pabendrauti, pasi-

dalinti vaikučių šventės išpuošimais.

Viešnia.

Atkelta iš 6 psl.
VELLANDAS...

vasario 15 d., sekmadienį, slovakų parapijos salėje, 77 Golden Blvd, Kadangi vasario 15 d. jau yra gavėnia, todėl ji rengiama be šokių.

Programoje numatyta: 11:30 val. Holy Spirit bažnyčioje pamaldos už Lietuvą. Tuojau po pamaldų tos pačios bažnyčios salėje akademinis minėjimas - paskaita, kurią sutiko laikyti advokatas J. Valaitis, po to mininė dalis ir vaišės.

Maloniai kviečiame visi tautiečiai dalyvauti.

Valdybos vardu
K. Stankevičius

LILY HOSIERY MFG. CO.
NYLON HOSIERY, LINGERIE & MENS' UNDERWEAR
*** ***
• Nailoninis trikotažas, moteriška ir vyriška apatinė apranga.
• Savininkai iš Kauno ir laisvai kalba lietuviškai.
J. WISGARDISKY (WISE) *** *** 7080 HUTCHISON ST
MONTREAL, QUE.

W. LAPENAT
General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.
*** *** ***
[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, kainavimus be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.]

JOE'S BUTCHER & GROCERY
LAURINAITIS JUOZAS
TEL: 524-0209
1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

HIGHLAND AUTO BODY
Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252
Lietuviams nuolaida.
• Atliekami mechaniniai darbai
• Išores taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle
AUTOMOBILE INC.
7835, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818
LAURENT DAIGNEAULT
Président
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION
• DODGE

Jetté & Frère Itée
Plumbing & Heating kontraktorius
140 - 2e AVENUE LASALLE **366-0330**
• Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrenginiai
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
• Apkainavimas nemokamas

Tony's Photo Studio - PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMECIAMS
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
TEL. 525-8771. T. Laurinaitis

A.B.C.
SIUNTINIŲ AGENTŪRA
3891 St. Lawrence Blvd.
Montreal 18, P.Q.
Tel. V14-9098

DĖMESIO!
• AEC siuntinių agentūra praneša lietuviams klientams, kad, nežiūrint bendro muitų pakėlimo, yra tokių prekių už kurias maitas sumažintos.
• Vilnėi medžiagai kostiumams, pavyzdžiui, maitas lieka tas pats: \$1.20 už jarda.
• Visai eilei prekių maitas pakeltas tik labai nežymiai.
• APC trispalvė sumažina kainą nusiu (50%) dideliom kiekiui geros angliškos medžiagos.
• APC priima automobilių užsakymus ir išrašo piniginius pažymėjimus (Money Certificates), už kuriuos jūsų giminės gali pirkti Lietuvoje įvairiausių prekių dolerinėse krautuose.
A.B.C.

UŽGAVENIU ŠEŠTADIENI

VASARIO mėn. 7 d.

***** SPAUDOS BLIUS *****

DLK VYTAUTO KLUBO SALEJE

2161 St. Catherine St. E. Montreal

BUS TURTINGA LOTERIJA ... LAUKIAM FANTAI !

BUS RENKAMA BALIAUS KARALAITĖ ... Kviečiamos Mergaitės !

Nuoširdžiai kviečiami visi atsilankyti, nes Jūsų atsilankymas nelieta be žymės: Sustiprinata laikraščio išleidimą --- pradžiuginate jo leidejus; Atsilankymo veiksmu paremiate lietuvių išlaikymą --- palaikote pažintis ir įsigyjate naujas; Pasiliekaite fotografijose --- geritės praeityj likusiais savo veidais...

Dešinėje nuotraukos iš seniai buvusio spaudos baliaus.

L. K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

Sausio mėn. 24 d. 7 val. vakaro, AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALEJE

VAKARĄ BALIŲ VAIDINIMĄ

PROGRAMOJE:

A. MENINĖ DALIS ... VAIDINIMAS

„PRAAMŽIŲ VAINIKAS“

Montažas iš Lietuvos istorijos, atliks Kuopos scenos mėgėjų grupė.

B. Gera šilta vakarienė, orkestro muzika, šokiai, turtingas bufetas ir loterija.

Įėjimas \$3.00, jaunimui \$1.50.

Vaidinimas prasidės punktualiai 7:30 val.

Valdyba.

"PRAAMŽIŲ VAINIKO" BELAUKIANT

Montrealio L.K. Mindaugo šaulių kuopos scenos mėgėjų grupė, intensyviai ruošiasi "Pramazių Vainiko" pastatymui, kuris įvyks sausio mėn. 24 d. Aušros Vartų Parapijos salėje, lygiagrečiai vyksta ir visi kiti su vaidinimu ir ruošiamų vakarų paruošiamieji darbai, dekoracijų, apšvietimo, rūbų ir kt.

Nežiūrint užėjusių žiemos šalčių ir sniego pūgų, kas sekmadienį 5 val. p.p. Aušros Vartų salėje, vyksta reguliarios repetitijos. Visų aktorių entuziasmas didelis, kiekvienas stengiasi savo roles kuogeriausiai atlikti, nors kai kurių, jos yra gana ilgokos. Naujai išjungusieji į grupės veiklą, nenori nusileisti "seniesiems". Trumpas laikas verčia visus įdėti visas pastangas, kad vaidinimas nustatytu laiku įvyktų.

Kiekvienas didesnis darbas yra reikalingas ir šalutinės paramos, kiekvienas paprašytas, tai su malonumu padeda, ne tik bendrą talką, bet ir piniginėmis aukomis, tai yra didelė moralinė parama tiems

kurie dirba, atsižadėdami savo poilsio valandų, norėdami savo darbų vaisiais pasidalinti su visais kitais.

Kalbėti apie "Pramazių Vainiko" turinį, kaip jisai atrodo ir kaip jisai pasiseks perteikti žiūrovams ramos šviesoje, šiandieną tai būtų per drąsu jo nemačius, tegu tai telieka kritikams, kurie savo žodį pasakys į pamatę. O "Pramazių Vainikas" yra pravartu pamatyti visiems.

A.M.

SOLISTĖ G. ČAPKAUSKIENĖ

TELEVIZIJOJE

Sausio mėn. 20 d. 4 val. po pietų, Chanel 9 (Gable TV) sol. Gina Čapkauskienė d-inavo operų ištraukas.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Užperėjame sekmadienį klebonijos patalpose buvo sušauktas parapijos k-to narių posėdis. Čia klebonas supažindino visus su pareitų metų finansiniais parapijos reikalais. Po keletos iškeltų klausimų iš k-to narių tarpo ir duotų klebono atsakymų apyskaita buvo patvirtinta.

Šių metų parapijos k-tą sudaro šie asmenys: Alf. Ruzgaitis, J. Staniulis, V. Markauskas, K. Rašytinis, A. Rudzevičius ir K. Ambrasas - pirmininkas.

Parap. k-to nariai nustatė salės nuomavimo kainas: iki 100 asmenų - \$70, virš 100 asmenų iki 300 - \$125, virš

300 asmenų - \$150. Parapijos organizacijoms - \$50 ir \$25 už salės išvalymą. Pusryčiams, kurie įvyksta po laidotuvių - \$10.

Š.m. kovo mėn. 7 d., parapijos k-tas ruošia metinę parapijos - Kazimierinių vakarienę. Bus gan įdomi programa.

Sekmadienį pamokslu metu, klebonas pristatė parapijiečiams šių metų parapijos k-to naujuosius narius. Po to supažindino su pareitų metų parapijos finansine padėtimi.

Sausio mėn. 31 d. šv. Elzbiotos d-ja ruošia vakarienę parapijos salėje.

Kovo mėn. 7 d. - Kazimierinių vakarienė, balandžio mėn. 4 - Margučių vakarienė, balandžio mėn. 25 d. - parapijos choro koncertas.

Po metų poilsio, p.p. Stasė ir Juozas Laimikiai, sugrįžo atgal į parapijos choristų eiles.

Suvalkietis

DĖMESIO!

Norintieji užsisakyti Henriko Nagio naująją poezijos knygą - "Broliai balti aitvarai" prašomi pinigų ar čekius siųsti adresu (H. Nagio) vardu. Kaina \$5.00.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Praėjusį sekmadienį, sausio 11 d. įvykęs parapijiečių susirinkimas nagrinėjo veiklos klausimus ir išrinko du naujus komiteto narius: J. Ladygą ir P. Vaušą. Kadencija baigė pirmininkas V. Givis ir A. Kličius.

DLK VYTAUTO KLUBO

Šių metų valdybą sudaro šie klubiečiai: pirmininkas J. Skinkis, vicepir. J. Adakauskas, sek. J. Skučas, šerų sek. J. Lisevičius, kasininkas J. Pileckis ir atsk. sek. P. Klezas. Direktoriai: K. Gudžiūnas, M. Gudas, D. Gorklys, K. Martinėnas ir A. Norkeiliūnas. Pašalpinės draugijos sek. L. Gudas.

M. Šuplevičienė mirė Royal Victoria ligoninėje, kurioje jai buvo daryta širdies operacija.

Maskoliūnas Jonas jau seniau sergantis, vėl turėjo operaciją ir sveiksta Royal Victoria ligoninėje.

Susirgę: J. Ažuolaitis, P. Zabiela ir Jul. Urbanavičius.

Išvyko į Floridą Kazys Leknickas ir Diana Gražienė, o iš ten sugrįžo Jonas ir Bronė Lukoševičiai.

SKI - TRIP

IŠVAŽIUOJAME

Vasario (February) 1-mą dieną

MONT GABRIEL

Autobusas išvyksta iš Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijų vietovių. Kelionės kaina \$3.00 ir bilietus išgityti iš anksto

Informacija teikia A. Rudzevičius - 727-2120

AR NEVERTĖTŲ ATKREIPTI

DĖMESI LIETUVIAMS, kuriems reikalinga mašinos keisti ar naujas įsigyti, Leonas Gureckas eina Sale Manager pareigas Keating Ford, 4475 Bannantyne St., Verdun, Montreal.

GERAS PIRKINYS

Parduodamas pigia kaina Poolroom - bilijardas, pusė arba visas. Salygos tikrai labai geros! Skambinti 729-1761.

Netolimoj ateityj tuokiasi Nijolė Kazlauskaitė su Fernand Levesque.

APSIDRAUSKI!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC. GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ 3907 A Rosemont Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355 S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario PROVINCIJOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street Montreal 205, Que. TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS S-tas 5.0% ŠĖRUS (numatyta) 6.0% TAUPOMASIAS S-tas 6.5% TERM.IND. 1 metams 7.25% TERM.IND. 2 " 7.75% TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš 9% ČEKIŲ KREDITO iš 9% NEKILN. TURTO iš 9% Iškaitant gyvybės apdrauda iki \$10,000.

JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį. Vakara - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakara - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA 727-3120

6695 - 35th Avenue, Montreal, 409,

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B. 727-3120. Arvydas RUDZEVIČIUS, A.I.B. 271-5758.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

Keating FORD Sales Limited

TEL. 769-8831

4475 BANNANTYNE AVE. VERDUN, QUE.

USED CARS

1 year guarantee

Kreipkitės į

LEO GURECKAS

Sales Manager's Assistant

Keating Ford Lietuvių atstovas

769-8831.

Tel: namų 366-2548

Montrealio Lietuvių Kredito Unija IŠ EINAMŲJŲ SĄSKAITŲ "LITE"

ČEKIAI VELTUI

"Litas" ne tik nieko neskaito už Tamstą išrašytus čekius iš einamųjų sąskaitų, bet dar už jas moka 5% palūkanų ir apmokėtus čekius kas mėnesį grąžina paštu.

***** MOKĖKITE VISAS SAVO

SĄSKAITAS

"LITO" ČEKIAIS.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E. Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

Sun Life Building

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Suite 2001 Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396-Bannantyne Verdun, Montreal

Tel. 767-6183.